

REPUBLIKA

Rok VIII.

ŁÓDŹ, ŚRODA, 22 PAŹDZIERNIKA 1930 R.

CENA NUMERU 25 GROSZY.

Nr. 289

200 górników zabitych i rannych. Straszna katastrofa górnicza w Niemczech. Zabudowania kopalni zrównane z ziemią. Przyczyny katastrofy nie ustalone.

Berlin, 21 października.

Górnictwo niemieckie dotknęła dziś snów olbrzymich rozmiarów katastrofa, jaka wydarzyła się na kopalni „Anna” w Alsdorfie koło Akwizgranu.

Koło godziny 7-ej rano całą okolicą wstrząsnęła potężna detonacja, równocześnie zaś z szybu „Wilhelma” buchnął olbrzymi płomień, a następnie chmury czarnego dymu. Wieża wyciągowa szybu zachwiała się i runęła. Zabudowania kopalni zostały zrównane z ziemią. Dwie windy kopalniane, napelnione częściowo górnikiem, runęły w przepaść szybu.

Okoliczne domy zarysowały się, w wielkim promieniu od miejsca katastrofy wyleciały z okien wszystkie szyby. Ludność w panicznym strachu wybiegła na ulice, gdyż następujące po detonacji grzmoty podziemne robiły wrażenie trzęsienia ziemi.

Według pierwszych wiadomości z gruzów zawałonych budynków **WYDOBYTO DOTYCHCZAS 22 TRUPY ORAZ OKOŁO 30 CIĘŻEJ I LĘŻEJ RANNYCH.**

Według opinii ludności w podziemiach kopalni zasypanych zostało kilkuset górników. Dalsze doniesienia mówią, że dotychczas

NALICZONO OKOŁO 200 ZABITYCH I RANNYCH.

Narazie nie zdołano jeszcze ustalić, czy przyczyną katastrofy był wybuch gazów węglowych.

Berlin, 21 października.

Straszna katastrofa na kopalni Anna II w Alsdorfie, zdaje się nabierać rozmiarów największego nieszczęścia, jakie kiedykolwiek nawiedziło kopalnie niemieckie.

Zdaniem fachowców górniczych przyczyną katastrofy był wybuch magazynu dynamitu, mieszczącego się w głębokości 220 metrów pod ziemią.

W chwili wybuchu przez otwór szybowy buchnął wysoki na kilkadziesiąt metrów słup ognia, któremu towarzyszyły gęste chmury dymu.

Przedłużenie mandatów członków izby przemysłowej.

Nasz warszawski korespondent telefontuje:

Dowiaduję się, że w ministerstwie przemysłu i handlu przedstawiony jest projekt przedłużenia mandatów członków izb przemysłowo-handlowych z wyboru.

Kadencja tej kategorii członków izb przemysłowych upływa w roku przyszłym, jednakże rząd nie widzi potrzeby zarządzenia nowych wyborów do izb przemysłowo-handlowych i ma zamiar przedłużyć mandaty o dalsze dwa lata.

Londyn, 21 października.

W dzielnicy Carrel w Bombaju przyszło do nowych zamieszek, w czasie których 20 osób odniosło ciężkie rany od strzałów policji. Przewodniczący komisji wojennej i kilka innych osób zostało aresztowanych.

Urządzenia wodociągowe na powierzchni stanęły momentalnie w ogniu. Wieża żelazna została przez wybuch rozsadzona.

Budynki kopalniane zwały się w kupę gruzów, grzebiąc pod sobą zajętych w nich urzędników.

Siła wybuchu zostały zniszczone da-

chy z pobliskich domków kolonii górniczych, na bruk posypały się cechy z kominów i odlamki szyb.

Kopalnia zatrudnia załogę, liczącą około 5,000 górników. W chwili katastrofy pod ziemią znajdowało się około 2,000 górników.

Ś. p. Furmańczyk nie brał udziału w demolowaniu lokalu P.P.S.

Wczoraj oddział redakcji naszej w Częstochowie otrzymał pismo treści następującej:

„Niniejszem stwierdzamy, że niżej podpisane organizacje nie brały udziału w demolowaniu lokalu PPS. CKW w Częstochowie w dniu 14 bm., gdyż są zasadniczymi przeciwnikami teroru.

Podpisano: „Zarząd okręgowy narodowej partii robotniczej lewicy w Częstochowie” Karol Kajewski

i „Rada okręgowa polskich związków zawodowych w Częstochowie” Leon Głowczyński.

Pozatem nadeszła list p. Aleksandra Furmańczykówny, wdowa po ś. p. Antonim Furmańczyku, w którym oświadcza, że nie odpowiada prawdzie wzmianka „Robotnika i Ilustrowanego Kurjera Krakowskiego”, jakoby mąż jej brał udział w demolowaniu lokalu PPS. CKW gdyż w tym czasie był poza Częstochową.

Ponieważ już w dniu wczorajszym podaliśmy powyższe wyjaśnienie, listu p. Furmańczykowej nie przytaczamy in extenso.

Dr. Schacht agituje za udzieleniem Niemcom moratorium.

Nowy Jork, 21 października. Specjalny korespondent waszyngtoński „Herald Tribune” donosi, jakoby dr. Schacht oświadczył Hooverowi i Mellonowi, że według jego mniemania udzielenie przejściowego moratorium dla spłat reparacyjnych jest nieuniknione.

Londyn, 21 października. Prasa londyńska żywo zajmuje się kwestią międzyaljanckich długów wojennych, przychylając się na stronę Ameryki. Pisma wskazują na to, że zwolna przygotowuje się opinie publiczną na to, iż Niemcy pierwszego lepszego dnia nie będą w stanie uskutecznić spłat reparacyjnych.

Berlin, 21 października. Wolff podaje, że dziś zebrała się ko-

misja Reichstagu dla spraw zagranicznych na pierwsze posiedzenie. Komisja zajmie się sprawozdaniem o konferencji Ligi Narodów i wnioskiem co do rewizji planu Younga.

Nowy Jork, 21 października.

Według doniesień Reutera dziś amerykański sekretarz skarbu Mellon, podsekretarz stanu Mills i dyrektor jednego z banków związkowych, George Harrison omawiali projekt, przewidujący możliwość moratorium dla długów b. aliantów wobec Stanów Zjednoczonych. Dyskusja ograniczyła się narazie do rozpatrzenia zagadnienia, jak daleko sięgłoby to moratorium.

Herve nawołuje Francję, aby zerwała przyjaźń z Polską.

Paryż, 21 października. Ostawiony już dziś z filoniemieckich wystąpien G. Herve zajmuje się w dzisiejszym numerze „Victoire” sprawą niebezpieczeństwa niemieckiego, przyczem twierdzi, że Francja wcale nie jest zagrożona militarnie przez Niemcy. Niebezpieczeństwo takie grozi jedynie Polsce,

jednak Francja nie może nic zrobić, aby Polskę przed nim obronić.

Francja za wszelką cenę musi dążyć do przyjaźni z Niemcami, inaczej błędy traktatu wersalskiego zemszczą się srodze na niej w chwili, gdy Niemcy odbudują swą potęgę gospodarczą.

Ustąpienie prezydenta egzekutywy sjonistów na znak protestu przeciwko odebraniu żydom praw do siedziby narodowej w Palestynie.

Londyn, 21 października.

Deklaracja rządu angielskiego znosząca uprzywilejowane stanowisko żydów w Palestynie i wstrzymująca imigrację żydowska, wywołała wśród żydów niebywałe oburzenie.

PREZYDENT ŚWIATOWEJ ORGA-

NIZACJI ŻYDOWSKIEJ dr. WEIZMAN PODAŁ SIĘ DO DYMISJI, MOTYWUJĄC KROK SWÓJ TEM, IŻ WOBEC OGŁOSZONEJ DEKLARACJI NIE WIDZI ŻADNEGO SPOSOBU DALSZEJ WSPÓŁPRACY Z RZĄDEM ANGIELSKIM.

Połączenie z uwięzionymi pod ziemią zostało wskutek wybuchu zerwane.

Kolumny ratownicze usiłują dotrzeć do przysypanych przez ziemie chodniki, wiodące z innych szybów.

Jeśli wskutek wybuchu zawaliły się również położone 300 metrów niżej sztolnie, wówczas rozmiar katastrofy będą niesłychane, a liczbe ofiar liczyć trzeba będzie na setki.

Panikawśród ludności

Berlin, 21 października (Polska Agencja Telegraficzna)

Prasa popołudniowa ogłasza obszerny sprawozdanie swych specjalnych korespondentów wysłanych na miejsce katastrofy w Alsdorfie. Relacje te zapelnione są wstrząsającymi opisami spustoszeń dokonanych przez wybuch. Eksplozja w głębi szybu wywołała pożar, który ogarnął wnętrza kopalni, potęgując grozę położenia. Kłęby dymu niezmiernie utrudniają akcję ratowniczą. Oddziały ratownicze mogą pracować tylko w maskach gazowych. Wiadomość o katastrofie lotem błyskawicy obiegła całą okolicę szercząc panikę wśród ludności. Miejsce katastrofy policja otoczyła kordonem. Górnicy i rodziny ofiar oczekują wiadomości o znajdujących się jeszcze w podziemiach, przyczem dochodzi do wstrząsających scen. Liczne oddziały straży ogniowej zajęte są usuwaniem gruzów. Grozę wywołują sceny, w których sanitariusze w odległości około 100 metrów od miejsca wybuchu zajęci są zbieraniem krwawych szczątków ciał rozrzuconych na znacznej przestrzeni. Na miejscu wypadku zjawili się przedstawiciele władz z Akwizgranu. Duessel dorfu, Kolonji i Koblencki. Według doniesień z Alsdorfu oddziały ratownicze zajęte są nad oczyszczaniem dostępu do szybu. Zamkniętych w podziemiach ma być jeszcze 300 górników.

Zgon Włodzimierza Perzyńskiego, znakomitego dramaturga i powieściopisarza.

Nasz warszawski korespondent telefontuje:

Wczoraj o godzinie 3-ej nad ranem zmarł znakomity polski dramaturg i powieściopisarz, Włodzimierz Perzyński.

Powodem śmierci była złośliwa angina, na którą zapadł ś. p. Wł. Perzyński przed 3 dniami.

Swierdza on, iż rząd Wielkiej Brytanji odebrał żydom wszelką nadzieję stworzenia w Palestynie ogniska narodowego. Deklaracja ta stoi w sprzeczności z wszelkimi poprzednimi obietnicami Anglii.

Dziś wspaniała premjera!

Dziś wspaniała premjera!

Arcydzieło pełne pogody, uroku, uśmiechu, sentymentu, pikanterji i komizmu

WIOSNA W PRATERZE

Arcywesołe przygody młodych buńczucznych oficerów, serdeczna „Pierwsza miłość” słodkiego wiedeńskiego dziewczęcia.

W ROLACH GŁÓWNYCH:

Lilian Ellis i Werner Fuetterer.

Wspaniała ilustracja muzyczna wielkiej orkiestry symfonicznej pod dykcją LEONA KANTORA. Początek seansów o godzinie 4-ej po południu, w soboty i niedziele o godzinie 12-ej w poł. Ceny miejsc popularne, na pierwszy seans od 1 zł., w soboty i niedziele od godziny 12-ej do 3-ej po południu po 75 gr. i 1 zł.

Konferencja dominjów angielskich zagroza poważnie rządowi Mac Donalda.

Londyn, 21 października. Na wczorajszym posiedzeniu nadzwyczajnym rady ministrów, na którym Mac Donald wykazywał trudności wyłaniające się w ogólnej konferencji brytyjskiej z powodu żądania dominjów, aby wprowadzono system ogólnych cel preferencyjnych.

Snowden miał zagrozić swoją dymisją w razie, gdyby gabinet miał wobec

tego żądania dominjów ustąpić. Mac Donaldowi udało się uniknąć kryzysu rządowego tylko przez to, że kwestja ta została przekazana specjalnej komisji.

Dominja rozpoczęły między sobą pertraktacje, które mają na celu zawarcie umowy wzajemnych cel preferencyjnych i pertraktacje między Nową Zelandją i Australją postąpiły już podobno bardzo daleko.

Olbrzymia śnieżycą w New-Yorku. Pociągi i samoloty grzęzną w śniegu.

Nowy Jork, 21 października. Katastrofalna śnieżycą, która dzisiaj nocy szalała nad północno-zachodnią częścią Stanu nowojorskiego, spowodowała kompletny zastój w komunikacji. Przeszło 1000 aut ugrzęzło w dro-

dze. Śnieg pokrywa wszystkie gościńce na wysokości 4 stóp.

Równocześnie temperatura spadła do poziomu, nie notowanego w październiku od roku 1876. W Nowym Jorku dziś temperatura wynosi 0.

Dźwiękowe

— Dziś i dni następnych! —

Pocz. seansów o g. 4-ej popoł. ost. o g. 10.15, w sob. niedz. i święta o godz. 12 w poł. ost. o g. 10.15 w. — Wszelkie bilety bezpłatne i passe-partout na przeciąg całego wyświetlania tego obrazu nieważne za wyjątkiem biletów urzędowych wydanych przez Zrzesz. Teatrów Świecnych. — Dla uniknięcia natłoku uprasza się o przybycie na wcześniejsze seanse.

MAURICE CHEVALIER

— w —

PARADZIE MIŁOŚCI

Reżyserja Ernesta Lubitscha.

Film o niewyczerpanem źródle emocji, darzący miliony widzów we wszystkich większych stolicach niewymowną rozkoszą.

200 tysięcy dolarów dla Wszechnicy Jagiellońskiej zapisał zmarły kucharz z Detroit.

Detroit, 21 października. Tutejszy kucharz, Ludwik Gedymin, zmarły zeszłego piątku, uczynił w testamencie wielki zapis na rzecz krakowskiego uniwersytetu.

Dziś rano o godzinie 9-ej otwarto u rejenta testament ś. p. Gedymina.

Cały swój majątek, wynoszący 200 tysięcy dolarów, zapisał krakowskiej wszechnicy, zaznaczając, że fundusz ten ma służyć na poparcie nauki polskiej.

Ś. p. Gedymin był przez 25 lat kucharzem w jednym z tutejszych klubów.

Wybuch w fabryce amunicji.

6 kobiet zmarło wskutek
poparzenia.

Praga, 21 października
(Polska Agencja Telegraficzna).

Z siedmiu ciężko poparzonych robotnic w czasie wczorajszego wybuchu w fabryce amunicji w Bratislavie zmarło do dnia dzisiejszego 6. Przyczynę wybuchu bada specjalna komisja śledcza.

Operacje wojenne w Brazylii wstrzymane

Nowy Jork, 21 października. Na skutek silnych opadów deszczowych operacje wojenne w Brazylii zostały na całym prawie froncie przerwane. „Prensa” donosi, że wojska rządowe pod Florianopolis poniosły wielkie straty i zmuszone były cofnąć się na wyspę.

Bandyci chińscy porwali 17 misjonarzy.

Londyn, 21 października. Z Szanghaju donoszą, że bandyci chińscy w pobliżu Kian w prowincji Kiang-Si wzięli do niewoli 17 misjonarzy. Między jeńcami znajduje się biskup włoski, monsignore Monani, 6 księży i 10 siostr misjonarek wszelkich narodowości. Bandyci zabili 2 księży a uwolnili biskupa wraz z jednym księdzem, aby się wystarali o okup.

DZIŚ W RADIO Godz. 22.00 **REWJA** z teatru „Morskie Oko”

Hiszpanja zaciega pożyczkę na wzmocnienie pesety

Paryż, 21 października. Rząd hiszpański wysłał delegację, składającą się z gubernatora Banku Hiszpanji oraz dwóch dyrektorów do Paryża, Brukseli i Londynu, celem przeprowadzenia pertraktacji w sprawie wzmocnienia kursu pesety. „Figaro” donosi, że w najbliższych dniach odbędzie się konferencja hiszpańskiego gubernatora z gubernatorem Banku Francji oraz generalnym dyrektorem Banku wypłat międzynarodowych.

Nowa narada w sprawie redukcji zbrojeń morskich.

Nowy Jork, 21 października. Prezydent Hoover, prezes ministrów Macdonald i premier japoński Hamaguchi odbędą wspólną konferencję w sprawie okrętów wojennych, skoro tylko na dejdzie do Londynu japoński dokument ratyfikacyjny, dotyczący układu morskiego.

Co wieś myśli o wyborach.

Jest rzeczą zupełnie zrozumiałą, że wieś w Polsce ze względu na swą liczebność na siłę, podczas wyborów staje się objektem największego zainteresowania wszechstronnych, nawet takich, które w programie swym mają zasady wręcz dla wsi szkodliwe. Wieś jest dostarczycielką milionów głosów, a z uwagi na słabe jeszcze jej wyrobienie dostarcza ich dla wszystkich potrosze. Tak np. w r. 1928 P. P. S. znaczną ilość swych mandatów zdobyła na wsi, endecja zaś dopóty u nas była mocna, dopóki udawało jej się wmawiać w poczciwe kobiety wiejskie że najważniejszym punktem jej programu jest obrona przeciwko zamacchom na — prawowite śluby kościelne i dopóki oczywiście kobiety te „miały stracha”, że im mężowie mogą się wyrwać ze szponów matżeńskich z chwilą wprowadzenia rozwodów. Z chwilą jednak gdy nawet najciemniejsze kobiety ze wsi przekonały się, że bardzo wielu wybitnych endeków bierze „psie śluby” lub żyje „na wiarę” z kochankami, że

natomiast w Sejmie endecja godzi w najważniejsze interesy społeczne i gospodarcze wsi, przestały wierzyć namowom endeckim, wskutek też czego w r. 1928 endecja przegrała wybory na całej linii.

Mimo wszystko, wieś podczas wyborów jest nadal Slinksem.

Jakże więc teraz widoki mają poszczególne ugrupowania, jeżeli chodzi o wieś? Odpowiadać na to można jedynie z bardzo poważnymi zastrzeżeniami. Mojem zdaniem doświadczenia z tych kilku wyborów (w r. 1919, 1922 i 1928) nie dają jeszcze podstaw do mniej więcej prawdopodobnych przewidywań jak chłopci będą głosować.

Najbardziej obecnie uderzającym zjawiskiem jest „odgrażanie” się chłopów, że wogóle nie pójdą z kartkami do urn wyborczych, co świadczy o braku większego zainteresowania wyborami. Z tego nie można jeszcze wnosić, czy udział wsi w wyborach będzie duży, czy — mały. Na chłopską decyzję w

ostatniej chwili wpłynąć mogą nieraz najmniej nawet znaczące okoliczności.

Ale są na wsi chłopci zwolennicy BB są także jeszcze nieliczni coprawda ostatni mohikanie endecji i — dziwna rzecz — wszyscy rozmawiają z sobą spokojnie — tak, jak nigdy.

Ten spokój i zimna krew należy tłumaczyć głęboką zmianą, jaka zapawała w poglądach wsi na politykę i na kwestję rządzenia państwem. Porywczy idealizm, jaki panował na wsi do niedawna ustąpił zimnemu realizmowi pod wpływem zmian gospodarczych, jakie miały miejsce w ostatnich czasach. Dawniej chłopci wiedli z sobą zaciekle spory polityczne nie o jakieś praktyczne cele gospodarcze, lecz dzielili się oni istotnie na obrońców ślubów kościelnych, zwolenników klerykalizmu i najbardziej oderwanych hasel społecznej demokracji. Dziś jedni i drudzy zdają sobie sprawę, że te oderwane rzeczy — w których i tak nikt im nie zagraża — nie są dla nich najważniejsze, że intere-

sy życiowe zarówno chłopów klerykalnych jak i postępowych są jedne i te same.

Nie ulega wątpliwości, że ostateczną decyzją, komu rzucić swe głosy wieś uzależni od tego kto zapewni jej maksimum szans zrealizowania podstawowych postulatów gospodarczych. Na czoło tych zagadnień wysuwa się kwestja cen. Kto może podnieść ceny świń, bydła, nabiału, ziemiaków i zboża?

Walka z rządem i to o rzeczy dla wsi również dość abstrakcyjne, chłopów nie fascynuje. Ich pogląd na kwestję rządzenia — jak już powiedziałem — jest oryginalny. Obojętne im jest kto rządzi i przy pomocy jakich sposobów, „było by dobrze”.

I dlatego nie ulega wątpliwości, że jeśli rządowi uda się zrealizować choć w części najważniejszy postulat wsi, tj. opłacalność gospodarowania, lista B.B. wśród chłopów będzie listą bezkonkurencyjną. J.

Unieważnienie listy hodurowców

Warszawie ze względów formalnych.

Nasz warszawski korespondent telefonuje:

Warszawska okręgowa komisja wyborcza odbyła wczoraj pierwsze posiedzenie poświęcone okręgowym listom kandydatów do sejmiku.

Na posiedzeniu tem komisja rozpatrywała trzy listy i uznała za ważne listę endecji nr. 4 listę Centrolewu nr. 7 i unieważniła listę „Błoku polskiego” tj. wyznawców kościoła narodowego, na czele której stał ks. dr. Zachariasiewicz. Unieważnienie listy nastąpiło ze względów formalnych.

Ks. Tatomira aresztowany za zbrodnię zdrady stanu.

Nasz warsz. kor. telefonuje:

Z polecenia prokuratora przy sądzie okręgowym w Samborze aresztowany został w Łużku Górnym były senator, ks. Julian Tatomir. Aresztowanego odstawiono tego samego dnia do Sambora.

Przeciwko ks. Tatomirowi wdrożono dochodzenie o zbrodnię zdrady stanu i za burzenie spokoju publicznego, czego do puścił się w kilku wypadkach na wiecach oraz w okresie piastowania mandatu senatora.

Wybitny przywódca P.P.S.C.K.W. w Częstochowie

wycofał się z życia politycznego.

Częstochowa, 21 października.

Sensacyjnym wydarzeniem dnia w Częstochowie stało się oświadczenie członka egzekutywy OKR PPS CKW i faktycznego redaktora organu partii „Częstochowianina”, Ignacego Lewlaka który podał do publicznej wiadomości swoje wycofanie się z życia politycznego. Jako motywy usunięcia się w życie prywatne podawana jest choroba serca, która w związku z ostatnimi wydarzeniami w Częstochowie, przybrała niepojęte rozmiary.

B. poseł Waleron

skazany na 3 miesiące więzienia.

Kielce, 21 października.

W dniu dzisiejszym odbyła się tu rozprawa przeciw b. posłowi Stronnictwa Chłopskiego Waleronowi. Został on skazany na trzy miesiące za kolportowanie odezw podanych w wyborach w 1928 r.

Uporządkowanie życia gospodarczego, a przede wszystkim stabilizację waluty zawdzięczać należy Marszałkowi Piłsudskiemu.

Wczoraj p. wiceminister skarbu Stefan Starzyński wygłosił w Poznaniu odczyt p. t. „Życie gospodarcze a ustroj Państwa”. W zwięzłej a treściwej formie prelegent przypomniał, że wielkie długi zaciągnięte na rzecz prowadzenia wojny pozbawiły Europę przodującego miejsca w świecie. Miejsca to zajęły Stany Zjednoczone, które z dłużnika Europy stały się jej wierzycielem. Ale przemysł amerykański, rozbudowany w czasie wojny na wielką skalę, utraciłszy rynki wojenne i powojenne znalazł się w trudnej sytuacji. W ślad za tem przysła nadprodukcja w rolnictwie, a za nią cen spowodowała w wyniku światowego kryzysu gospodarczego, w którego okresie żyjemy, odczuwając dotkliwie jego skutki. Stosunki gospodarcze przytem stają się coraz trudniejsze ze względu na znaczny postęp techniczny i racjonalizację gospodarki, które zaostrzają konkurencję państw i kontynentów. Obok silnej konkurencji międzykontynentalnej zaostrza się konkurencja między państwami, zwłaszcza w Europie, a próby regulowania współżycia państw przez Ligę Narodów spotykają w wielu wypadkach trudności nieprzewidywane. W ścisłym związku ze skomplikowaniem się zagadnień gospodarczych zarysował się na całym świecie kryzys parlamentaryzmu. Objął on nie tylko państwa o młodszym parlamentarizmie, które wstąpiły już na drogę praktycznych rozwiązań, jak Włochy

Hiszpania, Grecja i Jugosławia, albowiem tej drogi szukają jak np. Niemcy, ale również objął państwa o starej kulturze parlamentarnej jak Francja, a nawet kolebkę parlamentaryzmu Angliję.

Kryzys parlamentaryzmu osiągnął swój punkt kulminacyjny w wielu państwach, w których też obserwujemy usiłowania prowadzące do zmiany ustroju państwa. Głównymi cechami tych usiłowań są: wzmacnianie władzy wykonawczej i ograniczanie władzy ustawodawczej w jej formie dotychczasowej, wprowadzanie jej do roli właściwej. Zarówno kryzys jak i jego leczenie rozwijają się w każdym państwie inaczej, w każdym związane są tradycją, historią i wreszcie strukturą gospodarczą danego państwa.

W Polsce również parlamentaryzm przechodzi kryzys, a fakt walki z tym kryzysem i chęć jego uzdrowienia nie może dziwić nikogo. Spór zaś o metody leczenia, spór o drogi naprawy opóźnia tylko sam proces uzdrawiania naszego życia. Warunki tego życia uległy zasadniczej zmianie dopiero po przewrocie majowym, który miał miejsce w chwili ciężkiego kryzysu gospodarczego, grożącego państwu ruiną i upadkiem. Dzięki wypadkom majowym, Polska od szeregu lat posiada budżet zrównoważony i walutę ustabilizowaną. Polityka gospodarcza nabrała odąd cech trwałości i celowości i ulega zmianom jedynie w miarę potrzeb życia gospodarczego i

Państwa. Każda dziedzin życia gospodarczego przytem znajduje odpowiednie do jej znaczenia i wagi zrozumienie i opiekę, ograniczoną tylko możliwościami i interesami ogólnopaństwowymi.

Musimy zaś pamiętać, że to co się stało, a więc znaczne uporządkowanie życia gospodarczego i polepszenie jego warunków pracy stało się dzięki temu jedynie, że Marszałek Piłsudski silą swej woli kierował Państwo na drogę właściwą, ale droga ta jeży się jeszcze od głazów i kamieni. To co się stało, musi być utrwalone, musi być stałe, musi wpływać na zmianę form prawnych, które będą gwarancją stałości stosunków. Życie gospodarcze nie może być zależne od przypadkowej większości w parlamencie, ustawy dotyczące jego zakresu nie mogą być uchwalane w zależności od przetargów partyjnych bez analizy potrzeb gospodarczych Państwa, bez obiektywnych studiów nad każdym zagadnieniem, bez uwzględnienia międzynarodowej konkurencji gospodarczej.

Sejm nasz wykazał zupełną nieudolność, zwłaszcza w zakresie tempa pracy, które tak wielkie ma znaczenie dla życia gospodarczego przy rozstrzygnięciu obchodzących je żywo zagadnień. Jaskrawy przykład tego podaje nam statystyka porównawcza. Ilościowo porównanie to, pomijając nawet wyjątkowo intensywny okres czteromiesięcznych bezsejmowych rządów Marszałka Piłsudskiego na przełomie 1918/19 r. wypadła bardzo korzystnie dla rządu, a niekorzystnie dla parlamentu. Tempo pracy rządu było więcej, niż dwukrotnie szybsze, ale korzystnie dla rządu wypadła również porównanie i na jakości.

Omówiwszy w dalszym ciągu rozwój gospodarczy Państwa, który rozpoczął się od maja 1926 r. i udowodniwszy na kilku przykładach, ilustrowanych cyframi, że rozwój ten zaprowadził Polskę na takie wyżyny, z których tak ciężki i długotrwały kryzys światowy, jak obecny nie może nas zepchnąć zbyt daleko ze zdobytych po maju pozycji, p. wiceminister Starzyński przeszedł do omówienia ustosunkowania się rządu Marszałka Piłsudskiego do życia gospodarczego. Wymieniając cały szereg posunięć dla zorganizowania tego życia zasadniczych, prelegent stwierdza, że rządy Marszałka Piłsudskiego ustosunkowały się do życia gospodarczego inaczej niż dawne rządy sejmowe. Jednak zapoczątkowanie organizacji życia gospodarczego w kraju nie mogło rozstrzygnąć całokształtu zagadnień bez zmiany ustroju Państwa.

NAJLEPSZE

MYDŁO

DOBY OBECNEJ

**TRIUMF
MAJOLA**

ładnie pachnie
dobrze się pieni
niedrogo kosztuje

11 SZY

POLSKI

100% film dźwiękowo-
śpiewny i mówiony

Niebezpieczny

Romans

podt. powieści **Andrzeja Struga**.

W rolach głównych:
Bogusław Samborski
Betty Amann.

Piosenki w wykonaniu
chóru W. DANA.

Orkiestra pod dyr. **H. Golda**.

Wkrótce.

100-lecie powstania listopadowego będzie obchodzone w Łodzi niezwykle uroczyste.

W roku bieżącym przypada 100-letnia rocznica powstania listopadowego, która będzie szczególnie uroczyste obchodzona na terenie całej Polski. W związku z tem w Warszawie odbyła się konferencja przedstawicieli największych miast, celem ustalenia programu obchodu rocznicy. Z ramienia samorządu łódzkiego wyjechał na konferencję przedstawiciel rady miejskiej dyr. Rundo.

W wyniku długiej dyskusji ustalono następujący porządek obchodu 100-letniej rocznicy powstania we wszystkich miastach:

W dniu 29 listopada, wieczorem, odbędzie się **capstrzyk orkiestr wojskowych, policyjnych i towarzyszt społecznych.** Poza tem urządzone będą uroczyste akademie w lokalach zamkniętych. W dniu 30 listopada rano w świątyniach wszystkich wyznań **odbędą się nabożeństwa, przed południem defilada wojsk, po południu akademie i wieczorem uroczyste przedstawienia w teatrach.**

Oprócz tego ogólnego programu, Łódź urządza jeszcze we własnym zakresie program obchodu. Program ten przewiduje **odsłonięcie pomnika Tadeusza Kościuszki na Placu Wolności** oraz szereg uroczystości i koncerty orkiestr na wszystkich rynkach i placach miejskich. (i)

Nie wolno wchodzić do pociągu osobom posiadającym bilet peronowy.

Istnieje, jak wiadomo, przepis kolejowy, w myśl którego osoby, posiadające bilet peronowy nie mają prawa zajmowania miejsc w pociągu, **nawet w wypadku gdy chodzi o zarezerwowane siedzące miejsca dla osoby, posiadającej bilet jazdy.**

Mimo, iż zarządzenie to jest ogólnie znane, raz poraz zdarzają się wypadki, gdy publiczność na dworcach do niego się nie stosuje. Ponieważ wypadki te ostatnio powtarzały się coraz częściej, władze kolejowe postanowiły rozłożyć na dworcach, szczególnie większych miast, kontrolę nad zachowaniem się

podróżnych i publiczności.

W związku z tem, jak się dowiadujemy, każdorazowo przed odejściem pociągu, na dworzec przybywać będą **specjalni urzędnicy kolejowi, ubrani w ubrania cywilne. Urzędnicy ci będą mieli prawo nakładania na publiczność, nie stosującą się do przepisów kar, na mocy doraźnych mandatów karnych.**

Urzędnicy ci równocześnie będą sprawdzali czy podróżni stosują się do przepisu, zabraniającego używania ubiorki „00” podczas postoju pociągu na stacji. (o).

Zuchwała ucieczka bandyty. W obawie przed zastrzeleniem pozwolił się ująć.

Wczoraj skazany został przez sąd na 4 lata ciężkiego więzienia „torekcarz” Józef Rybak.

Po ogłoszeniu wyroku, który skazany przyjął z całym spokojem — zajęła go karetka więzienna. Skazany wszedł i odwieziono go do więzienia przy ul. Kopernika.

Kiedy karetka stanęła przed bramą więzienną — jeden z posterunkowych zadzwonił do bramy więzienia, drugi zaś zaczął wypuszczać znajdujących się w karetce więźniów na teren, objęty barierą przed więzieniem.

Rybak, wychodząc z karetki, odepchnął posterunkowego i rzucił się w ulicę Lipową.

Ponieważ Rybak był w ubraniu cywilnym, więc miał szanse zamieszania się z przechodniami. Jednakże mało zaludniona ul. Lipowa stanowiła dogodny teren dla pościgu.

W pogoni za uciekającym rzucił się starszy dozorca więzienny, Bieda, oraz jeden z posterunkowych. Gdy wezwania, aby uciekający się zatrzymał, nie

dały wyniku, obaj goniący strzelili wśląd za uciekającym, co wreszcie skłoniło uciekiniera do zatrzymania się.

Bohater nieudanej ucieczki odprawa dzony został z powrotem do więzienia i osadzony w przeznaczony dlań celi. (a)

OTWARCIE ROKU AKADEMICKIEGO

Uroczyste otwarcie roku akademickiego wolnej Wszechnicy Polskiej oddział w Łodzi, odbędzie się w niedzielę, dnia 26 października 1930 roku o godz. 11.50 w sali posiedzeń rady miejskiej (Pomorska 16).

SPROSTOWANIE.

W ogłoszeniu podwozia ciężarówki „CHEVROLET” z dn. 19 października zdarzyła się omyłka. Cena podwozia została fałszywie podana: zamiast zł. 8550.— była suma zł. 9.400, co niniejszym sprostujemy.

Pies „nadziany” brylantami.

Właściciele wilków winni baczyć na stan ich żołądków...
Onegdaj p. Felicia Rubinstein, żona kupca łódzkiego, zamieszkała przy ulicy Al. Kościuszki Nr. 1, bawiąc w Alejach Kościuszki na spacerze, zdjęła z palca pierścionek z brylantem, trzymając go lekko czubkami palców prawej ręki. W pewnej chwili przebiegający w pobliżu pies „wilk” skoczył do ręki kobiety i polknął trzymany przez nią pierścionek. Przestraszona Rubinsteinowa wszczęła alarm i zwróciła się do posterunkowego, prosząc o „zidentyfikowanie” psa. Czworonożny amator brylantów zdołał jednak ująć pogoni wraz z ceną zawartością żołądka. (a)

SAMOBÓJSTWO W PARKU.

Późnym wieczorem spacerowicze w parku Sienkiewicza znaleźli na bocznej alei leżącą na ławce kobietę bez przytomności.

Zaalarmowano pogotowie ratunkowe. Lekarz stwierdził, że jest to 26-letnia Antonina Lewandowska, zam. przy ul. Złotej 3, która w zamiarze samobójczym napiła się jodyny.

W stanie osłabionym odwieziono deatnkę do szpitala przy zbiorni miejskiej. (b)

TRAGICZNY WYPADEK NA HUSTAWCE.

Wczoraj w godzinach południowych na polu przy Szosie Pabianickiej na przeciwko posesji nr. 6 wydarzył się wypadek na hustawce.

W pewnym momencie siedzący na hustawce 17-letni Marian Wiczkowski, zamieszkały przy ul. Piękniej 37, stracił równowagę i z wysokości 2 metr spadł na ziemię. Zawiezony lekarz Pogotowia stwierdził złamanie prawego obojczyka i wstrząs mózgu. (p)

I-szy Dźwiękowy Kino-Teatr w Łodzi „SPLENDID”

Dzisiaj i dni następnych!

RIO RITA

Cudowna pieśń miłości i poświęcenia.

BEBE DANIELS

kreuje postać tytułową, pełnej temperamenti, zmysłowej, kuszącej dziewczyny.

JOHN BOLES

niezrównany bohater filmowy

Najpiękniejsze melodie, wspaniała wystawa, harmonia kolorów naturalnych, balet ze 100 zgrabnych i powabnych girls.

Początek codz. 6, 8, 10 wiecz. w sob. i niedz. 4, 6, 8, 10 w

Paspartout oraz bilety ulgowe nieważne aż do odwołania.

Z żałobnej karty. Ś. p. Reinhold Richter.

Onegdaj rozstał się z tym światem jeden z wybitniejszych łódzkich przemysłowców ś. p. Reinhold Richter, prezes Sp. Akc. Józef Richter.

Zmarły urodził się w Łodzi w 1855 roku. Średnie wykształcenie pobierał w istniejącej wówczas szkole obywatelskiej. Fachowe wykształcenie uzupełnił na uczelniach zagranicznych. Jako 23-letni młodzieniec wstępuje ś. p. Richter do przedsiębiorstwa założonego przez swego ojca ś. p. Józefa Richtera. Po śmierci ojca wespół z swym młodszym bratem ś. p. Józefem kieruje firmą, która niespożytej energii i wielkim zdolnościom Zmarłego zawdzięcza swój olbrzymi przedwojenny rozwój.

Od pierwszej chwili przekształcenia firmy na spółkę akcyjną t. i. od roku 1923 zmarły piastuje w niej godność prezesa zarządu. W ciągu ostatnich 3 lat, mimo ciężkiej choroby, w miarę możliwości jeszcze nadal żywo interesuje się sprawami swego przedsiębiorstwa. — Zmarły piastował cały szereg godności w instytucjach społecznych i filantropijnych.

Ś. p. Richter dzięki nieprzeciętnym zaletom swego charakteru zdobył sobie w szerokich kręgach społeczeństwa niezwykle sympatję i uznanie. Śmierć jego wywołała powszechny żal.

Pogrzeb ś. p. Reinholda Richtera odbędzie się w czwartek z Katedry o godzinie 12-iej w południe.

Cześć pamięci zasłużonego Obywatela!

WŁAMANIE DO KOŚCIOŁA.

Nocy wczorajszej niewykręci dotychczas sprawcy zakradli się do kościoła w Rozprzy, w powiecie piotrkowskim, gdzie rozbili puszkę na ofiary, oraz skradli zawartość puszek i instrumenty liturgiczne.

Kradzież spostrzeżona została zrana przez kościelnego. Po zawiadomieniu proboszcza powiadomiono również policję, która wdrożyła za świętokradcami poszukiwania.

Straty, spowodowane przez złoczyńców, wynoszą ok. 5000 zł. (a)

ZE ZWIĄZKU LEGJONISTÓW.

W niedzielę w dniu 19 bm. obradował nadzwyczajny zjazd prezesów oddziałów Związku Legionistów polskich. Przybyli delegaci z szeregu miejscowości w liczbie kilkunastu osób, wysłuchali referatu prezesa okręgu, który złożył szczegółowe sprawozdanie z obrad, jakie toczyły się ostatnio w Warszawie na zjeździe przedstawicieli z całej Rzeczypospolitej.

Po przeprowadzonej dyskusji prezesi składali sprawozdania o stanie organizacyjnym poszczególnych oddziałów, i o przeprowadzonych na swych odcinkach pracach przygotowawczych do wyborów. Na zakończenie zebrania uchwalili rezolucję przeciw PPS.

Zjazd postanowił wytyczyć wszystkie siły, by lista, na czele której stanął Marszałek Piłsudski odniosła walne zwycięstwo.

Dyżury aptek.

Dzisiaj w nocy dyżurują następujące apteki: M. Epsteina (Piotrkowska 225), M. Bartoszewskiego (Piotrkowska 95), M. Rozenbluma (Cegielniana 12), Succ. Gorfaina (Wschodnia 54), J. Koprowskiego (Nowomiejska 15). (p)

KOPJE PLANÓW RYS. TECHN. e. t. c.

ZAKŁAD KISIJKI REKLAMOWYCH

R. BORKENHAGEN

ŁÓDŹ-PIOTRKOWSKA-100

TEL. 111-72

„NIE DAMY POGRZEŚĆ MOWY”!

Złóż grosz na „Fundusz Polskiego Szkolnictwa zagranicą”, na konto P. K. O. 21895, Komitetu Obchodu 25-lecia Walki o Szkołę Polską.

KRONIKA

Październik
22
SRODA

Dziś	Korduli	
Jutro	Seweryna	
Wschód słońca		6.11
Zachód słońca		16.31
Wschód księżyca		07.12
Zachód księżyca		16.56
Długość dnia		10.15
Ubyło dnia		6.42

WYBORY

Ostatnie terminy poprawiania list. — Decyzje grup społecznych.

Numerowanie list łódzkich.

Wczoraj pełnomocnicy list okręgowych poczeli zgłaszać się do przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej Łódź — miasto, sędziego Korwin-Korkiewicz, celem zakomunikowania do jakiej listy państwowej przyłączają swe listy. Poza listą BB., której pełnomocnik od razu zgłosił przyłączenie do listy państwowej nr. 1, listą P. P. S. frakcji rewolucyjnej — dołączonej do listy państwowej nr. 2 i Poalej Sjonu — dołączonej do listy państwowej nr. 6, do dnia wczorajszego żadna z list okręgowych nie posiadała jeszcze numeru porządkowego.

W dniu wczorajszym ustalono teży następujące numery list zgłoszone przez pełnomocników:

Lista narodowa — nr. 3, Blok lewicy socjalistycznej (Bund i niezależni) — nr. 5, Centrolew — nr. 7, Blok sionistyczno niemiecki — nr. 17, Katolicki Blok Ludowy (chadecja) — nr. 19, monarchistyczna organizacja wszechstanowa — nr. 21.

Te numery list zostały zgłoszone przez pełnomocników i najprawdopodobniej zostaną zatwierdzone. Co się tyczy pozostałych list, które nie mają żadnej łączności z jakakolwiek listą państwową — numery porządkowe nada im komisja wyborcza na posiedzeniu w dn. 26 b. m. Numery te będą się zaczynały kolejno od 22 wzwyż. (i)

Uzupełnienia list.

W ciągu dnia wczorajszego do komisji wyborczej Łódź — miasto zgłaszali

się pełnomocnicy list, celem poczynienia w nich różnego rodzaju poprawek. Między innymi poprawki w swych listach musieli zrobić pełnomocnicy list: „Jedność robotniczo - chłopska“, „Blok obrony interesów gospodarczych żydów w Polsce“, „Solidarność“ i t. d. Poprawki te, jak się dowiadujemy, nie dotyczyły poważniejszych rzeczy. Chodziło tylko o ustalenie adresu wyborcy, który podpisał listę, o uzupełnienie rubryk, za wierających zawody, nazwiska kandydatów i t. d. Pod względem formalnym, jak nam donoszą, wszystkie listy odpowiadają wymogom. (i)

Deklaracje kandydatów.

W dniu 25 b. m. o godz. 7 wieczorem upływa termin złożenia pisemnej zgody wszystkich kandydatów na posłów, wymienionych na listach wyborczych. O ile do tego terminu kandydaci nie złożą oświadczenia pisemnego, nazwiska ich zostaną skreślone z list. Zaznaczyć należy, że większość kandydatów złożyła swe pisemne oświadczenie, wyrażające zgodę na kandydowanie z danej listy, łącznie ze złożeniem list. Brak jeszcze kilkunastu deklaracji. (i)

Aguda i folkisci.

Pomiędzy ortodoksami żydowskimi, a żydowskimi ludowcami toczą się pertraktacje, które mają doprowadzić do wycofania jednej listy i pozostawienia wspólnej listy kompromisowej. Ludowcy pragną, aby na pierwszym miejscu figurował adw. Weicman, motywując to tem, że w Warszawie na wspólnej liście na pierwszym miejscu znajduje się przed

stawiciel ortodoksów. „Aguda“ natomiast chce mieć w Łodzi czołowego kandydata, rabina Lewina. Pertraktacje, które w Łodzi nie dały żadnych rezultatów, przeniesione zostały w dniu wczorajszym na teren Warszawy.

Dozorcy głosują na B. B.

Jak się dowiadujemy, odbyło się wczoraj zebranie dozorców domowych. Na zebraniu tem dyskutowano nad sprawą wyborów do sejmiku i senatu. Związek dozorców w Łodzi, jak wiadomo, dotychczas znajdował się pod wpływami Ch. D. Na wiecu nastąpiło jednak rozbiście. Połowa wszystkich obecnych nie zgodziła się głosować na listę Katolickiego Bloku Ludowego, lecz postanowiła poprzeć Bezpartyjny Blok współpracy z rządem.

Rozłam w zw. pracowników Kasy chorych.

W klasowym związku pracowników Kasy chorych i zakładów ubezpieczeń społecznych w Łodzi nastąpił rozłam na tle politycznym. Od dłuższego już czasu w łonie organizacji ścierały się dwie grupy, z których jedna pragnęła zgłosić swój akces do Bezpartyjnego Bloku, druga natomiast grupa starała się utrzymać dotychczasowy stan rzeczy. Ponieważ grupa pierwsza liczy w łonie organizacji większość — postanowiono zgłosić akces do BB. (a)

Wiec P.P.S. frakcji.

W niedzielę dnia 19 października b. r. odbyło się pod przewodnictwem tow. Fularskiego, w lokalu własnym OKR PPS dawnej frakcji rewolucyjnej posiedzenie łódzkiego komitetu wykonawczego frakcji.

Po załatwieniu spraw, związanych z pracą komitetów obwodowych i przy szła robota agitacyjna, postanowiono na dzień 26 października zwołać pierwszy wiec przedwyborczy, na którym przemawiać będzie m. in. dyrektor departamentu Ulanowski z ministerstwa pracy i opieki społecznej, wybitny znawca sprawy robotniczej.

Uwolnienie aresztowanych pepesowców.

Jak już donosiliśmy, podczas niedzielnych manifestacji aresztowano na ul. Piotrkowskiej członków PPS Kaluckiego, Szczepanczyka, Sinina, Malinowskiego, Bulkwiewicza i Salskiego za wnoszenie nie okrzyków. Wszystkich aresztowanych wypuszczono z aresztu, pozostawiając ich pod dozorem policji i wytoczono im sprawy sądowe. (b)

Spis poborowych rocznika 1910.

ziś, w środę dnia 22 października 1930 roku, do spisu poborowych w lokalu Biura policyjno - wojskowego (ul. Piotrkowska 212), w godzinach od 8-ej do 15-ej (w soboty od 8-ej do 13.30) winni się zgłosić mężczyźni urodzeni w roku 1910, zamieszkali na terenie 4 komisariatu policji których nazwiska rozpoczynają się od liter: F. G. H. CH. i zamieszkali na terenie 9-go komisariatu których nazwiska rozpoczynają się od liter: H. CH. I. J. K. L. Ł.

Łodzianie mniej piją!

Jak się informujemy, spożycie alkoholu w Łodzi w stosunku do ubiegłego miesiaca zmniejszyło się w Łodzi o dalsze 8 procent. Jak wynika z dokonanych obliczeń konsumpcja alkoholu w Łodzi, począwszy już od roku 1929 stale spada, bowiem o ile w roku 1929 roczne spożycie spirytusu na głowę łodzianina wynosiło 1.58 litra, o tyle ostatnio konsumpcja wynosi 1.33 litra rocznie.

Na spadek konsumpcji wpłynęło w pierwszym rządzie bezrobocie, panujące wśród warstw robotniczych. (a)

Ławnik Izdebski ustępuje ze swego stanowiska?

Jak się dowiadujemy, ławnik wydziału budownictwa p. R. Izdebski wyjeżdża w tych dniach na urlop zdrowotny. Według krążących wersji, które podajemy z obowiązku dziennikarskiego p. Izdebski, po skończonym urlopie nie wróci więcej na swe stanowisko. (o).

Gen. Rydz-Śmigły w Łodzi.

W najbliższą niedzielę, dnia 26 b. m. odwiedzi nasze miasto popularny w dziejach legionowych i walk o niepodległość generał Rydz-Śmigły. Gość odwiedza nasze miasto z okazji uroczystości poświęcenia sztandaru Legji inwalidów wojsk polskich, ofiarowanego przez społeczeństwo łódzkie w 10 rocznicę odparcia nawały bolszewickiej. Nie wątpimy, iż dzień ten zamieni się w żywiołową manifestację ludność naszego miasta KU CZCI POPULARNEJ POSTACI GENERALA RYDZA-ŚMIGŁEGO I OKALECZONYCH W BOJACH INWALIDÓW. Uroczystość poświęcenia sztandaru odbędzie się w południe dnia 26 b. m. przed Katedrą św. Stanisława Kostki.

Minister Kwiatkowski i gen. Górecki w Łodzi.

W sobotę, dn. 25 bm. wieczorem odbędzie się w lokalu federacji b. wojskowych ogólne zebranie członków zw. oficerów rezerwy, na którym wybrany będzie nowy zarząd i inne władze połączonej organizacji oficerów rezerwy. Na zebranie to przybywają z Warszawy: prezes zarządu głównego gen. Górecki i minister Kwiatkowski, jako prezes głównego zarządu oficerów rezerwy. (b)

Budzenie dozorców w nocy jest przestarzałym zwyczajem, wymagającym radykalnej modyfikacji.

Sprawa otwierania bram przez dozorców w nocy nie przestaje być aktualna. W dniu wczorajszym do redakcji naszej zgłosił się jeden z naszych czytelników, który podał nam fakt autentyczny, że od g. 12 w nocy do g. 2 nad ranem dobiła się bezkarnie do bramy swego domu. Dopiero interwencja policjanta, który obudził dozorcę sąsiedniego domu i przez płót zdolał zaalarmować jednego z mieszkańców, spowodowała, że dozorca został obudzony. Okazało się, że nagle w nocy popsuł się dzwonek u bramy, o czym nikt nie wiedział. Nie jest to bynajmniej wypadek sporadyczny. Należy zmodyfikować przestarzały zwyczaj budzenia dozorców w nocy po kilka albo kilkanaście nawet razy. Zagranicą sprawa ta już dawno jest rozwiązana we właściwy sposób. W Niemczech, na przykład, każdy z lokatorów posiada własny klucz od bramy.

Jest to wygodą bardzo wielką, zarówno dla lokatora jak i dla dozorców, którzy, jako ekwiwalent za „szpere“ otrzymuje pewne tygodniowe wynagrodzenie od lokatora. Sprawa ta znalazła wreszcie właściwe rozwiązanie w Warszawie. Dowiadujemy się mianowicie, że komisariat rządowy w Warszawie rozpoczął obecnie badanie, czy będzie można wprowadzić pewną modyfikację na wzór zagranicy. Sprawa ta rozstrzygnięta ma być w najbliższym czasie. Wskazaniem byłoby aby i w Łodzi poważnie zajęto się tą kwestją, która stała się bolączką ogólną. Ani lokatorowi bowiem nie sprawia przyjemności stać niekiedy bardzo długo przed zamkniętą bramą, ani też dozorca, po ciężkiej pracy w ciągu całego dnia, nie jest w stanie zrywać się z łóżka po kilkanaście razy na dobę, zwłaszcza zimą podczas mrozów i śnieżyc. (o).

P. Adwentowicz na porządku dziennym! Rada miejska domagać się będzie od magistratu wyjaśnień w sprawie gospodarki teatralnej. — Kto powinien zwrócić miastu straty?

W czwartek, po przerwie dwutygodniowej odbędzie się posiedzenie plenarne rady miejskiej, które, sądząc z porządku dziennego, obfitować będzie w szereg sensacyjnych momentów. W pierwszym rzędzie duże podrażnienie wywoła sprawa teatralna. Opozycja wystąpi przeciwko magistratowi z generalnym atakiem, zarzucając mu, a zwłaszcza wiceprezidentowi Wielińskiemu, nieumiejętną gospodarkę. Gospodarka ta między innymi omal nie pozabawiła Łodzi teatru, a obecnie przyczyni się do uszczuplenia subsydjów, jakie otrzymują aktorzy po przejęciu przez nich dyrekcji. Opozycja wskaże, iż jeszcze w roku

ubiegłym, zwracała magistratowi uwagę, że p. Adwentowicz przez swe fatalne kierownictwo niszczy teatr i rujnuje kulturę teatralną miasta. Już w ubiegłym roku opozycja domagała się od magistratu, by nie powierzał p. Adwentowiczowi kierownictwa teatru na rok przyszły. Ponieważ magistrat nie usłuchał tego wezwania, a nadto pożyczyl p. Adwentowiczowi po za subsydjum 20 tysięcy złotych, opozycja domagać się będzie, by w razie, jeśli p. Adwentowicz nie zwróci tej sumy, pokrył ją z własnej kieszeni wiceprez. Wieliński. Druga sprawa, która wywoła długotrwałą dyskusję, będzie sprawa zatwierdzenia planu regulacji naszego miasta.

W tej sprawie wystąpi przeciwko magistratowi przedstawiciele właścicieli nieruchomości i frakcji gospodarczych.

Sprawy finansowe miasta będą przedmiotem interpelacji w radzie miejskiej.

Jak się dowiadujemy, na jutrzejszym posiedzeniu rady miejskiej zgłoszona zostanie interpelacja w sprawie stanu finansowego miasta. Interpelanci domagać się będą zwołania całokształtu spraw finansowych, szczególnie w związku z odroczeniem pożyczki na cele budowy kanalizacji, jak również co do zamierzonego budżetu na rok przyszły, który już obecnie jest przez magistrat opracowany. (b)

Dnia 20 b. m. zmarł w Wrocławiu po długich i ciężkich cierpieniach długoletni kasjer naszej firmy

B. P.

PAWEŁ WYTRZYCYC

W zmarłym tracimy nieodżałowanego współpracownika, całą duszą oddanego naszemu przedsiębiorstwu i pamięć o Nim zachowamy nazawsze.

Zarząd

firmy Angielsko-Szwedzko-Polskiego Przemysłu Gumowego
„Gentleman“, Sp. Akc. w Łodzi.

TEATR MIEJSKI
„Kawaler Papa“

Dziś w środę i piątek w dalszym ciągu bawić będzie publiczność komedia współczesna „Kawaler papa“ z J. Winawerem w roli tytułowej. Ceny zniżone.

Jutro czwartek oraz w niedzielę o godz. 4 po południu po cenach niższych mocna sztuka K. H. Rostworowskiego „Przeprowadzka“.

Ostatnie powtórzenie „Erosa i Psyche“.

W sobotę o 4 po poł. ostatnie powtórzenie poematu dramatycznego J. Żulawskiego „Eros i Psyche“. Ceny najniższe.

TEATR KAMERALNY.

Codziennie o godz. 9 wieczorem po cenach niższych fascynująca, pełna dramatycznego napięcia sztuka W.-S. Maughama „Święty płomień“.

TEATR POPULARNY

Dziś i dni następnego cieszą się niesłabnącym powodzeniem efektowna, przeplatana popisami choreograficznymi operetka Andra „Lalka“.

TEATR POPULARNY W SALI
GEYERA PIOTRKOWSKA NR. 295.
W nadchodzącą sobotę t.j. 25 b. m., Teatr Popularny w sali Geyera, powtórza sztukę w 5 akt. p. t. „Rycerze nocy“ (Hrabianka Apaszka).

Przedstawienie dla dzieci.

W niedzielę dnia 26 b.m. o godzinie 12 w południe w Teatrze Popularnym w sali Geyera, Piotrkowska 295, czeka na szych miłusińskich miła niespodzianka, gdyż wystawiona będzie efektowna baśń w 3 akt. p. t. „Czerwony kapturek“ ze śpiewami i tańcami.

TEATR „ARARAT“.

Dziś o godz. 9.15 doskonała rewija w 12-tu obrazach, grana od szeregu dni z nieustającym powodzeniem „Dzień dobry, kózko“!

ZYD. TEATR W FILHARMONII

Gościnne występy znakomitej artystki amerykańskiej Amy Jakobowicz. Dziś o godz. 9-jej wiecz. świetna sztuka „Amerykańskie wesele“.

Z TOW. HISTORYCZNEGO.

Dnia 23 października (czwartek) w sali konferencyjnej kuratorium (Piotrkowska 104), odbędzie się posiedzenie naukowe członków oddziału łódzkiego Polskiego towarzystwa historycznego. Na porządku dziennym będą referaty pp. Heleny Zaborowskiej i dr. Zygmunta Ellenberga p. t.: „Próby nauczania historii systemem daltońskim w łódzkich szkołach średnich“. Połączony z wieczerą o godz. 8-jej wiecz. Wprowadzeni goście mile widziani.

2-GI ODCZYT ZABOTYNSKIEGO.

Znakomity mówca Wł. Zabotynski, niezależnie od swego pierwszego odczytu, który odbył się w czwartek, dnia 23 bm, wygłosi w sali Filharmonji we wtorek, dnia 28-go bm, o godz. 8.30 wieczorem 2-gi wielce interesujący odczyt na temat: „Czem zgrzeszyliśmy i jakże jest wyjście?“

Zyd. Teatr Kameralny „NOWY ARARAT“
Zachodnia 43.
Dziś o godz. 9.15 wiecz.
przebojowy program

Dzień dobry, kózko!

Teatr Zyd. W SALI „FILHARMONJI“
Narutowicza 20
Dziś 9 w. gościnne występy

Anny Jakobowicz

w świetnej sztuce **Wesele Amerykańskie**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Z powodu zgonu Kolegi

B. P.

Pawła Wytrzyca

wyraża rodzinie serdeczne współczucie

Personel Biura Głównego, fabryki oraz oddziału przy ul. Bocznej, firmy Angielsko-Szwedzko-Polskiego Przemysłu Gumowego

„GENTLEMAN“ Sp. Akc. w Łodzi.

Odezwa organizacji kobiecych z powodu zamachu na Marsz. Piłsudskiego

Czy istotnie współczesne pokolenie polskie, tak niedawno jeszcze temu, toczyło bohaterską, ciężką, podziemną walkę z najeźdźcą? Czy krwawiło się w rewolucji? Czy przeżyło świętą wojnę o wolność i niepodległość, o całość i bezpieczeństwo, o wielkość i potęgę odrodzonej Ojczyzny? Czy w zmaganiu śmiertelnym wrogiem wódł Naród swój. Wódz nieustępliwy i twardy, bez granic oddany sprawie? Człowiek najczystszy, którego życie całe było płomiennym ukończeniem Polski i ofiarą?

Wódz, który sam jeden dźwigał ciężar olbrzymiej odpowiedzialności za istnienie i rozwój zagrożonego zewsząd Państwa? Czy na imię Mu — Józef Piłsudski?

A jeżeli tak — to czem jest myśl, sama o zamachu na to najdroższe, najcenniejsze dla Polski życie?

Obywatele! Złe się w Polsce dzieje. Wzbiera szaleńcza, ślepa fala nienawiści która wywołuje może nieobliczalne w skutkach następstwa. W atmosferze gorączki doprowadzonej tak łatwo do fanatycznego obłędu, zrodził się już zamiar niesłychanej, który zaciążyć może wiecznie na sumieniu współczesnego pokolenia.

Przyść mogą dalsze tragiczne powikłania i wywołać zamęt, z którego skorzysta chciwie, wiecznie czujny u granic Rzeczypospolitej — wróg.

Póki czas jeszcze, przeciwstawny się złu całą siłą! Nie dopuśćmy do walki i rozterki wewnętrznej! Nienawiści klasowe, stronnice, osobiste, precz! Dobro Rzeczypospolitej musi być najwyższym prawem! Niech zwycięży głos obywatelskiego obowiązku! Niech żyje Marszałek Józef Piłsudski!

Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet Rodzina Wojskowa, Sekcja Kobiecej P. O. W., Rodzina Policyjna, Wydział Kobiecej Partji Pracy, Wydział Kobiecej Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast, Zjednoczenie Mieszczanek, Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej, Centralny Związek Młodzieży Wiejskiej Sekcja Pracy Koleżanek, Legion Młodych (Sekcja żeńska), Związek Legionistek, Konfederacja Gospodarczych Związków Zawodowych, Redakcja „Kobiety Współczesnej“, Generalna Federacja Pracy, Organizacja Przygotowania Kobiet do Obrony Kraju, Liga Kobiet Polskich, Stowarzyszenie b. Kurjerek 1-jej Brygady, Stowarzyszenie b. Instruktoerek S. P. I. O.

Redukcja budżetu łódzkiej gminy żyd. Dochód preliminowany zmniejszony, wydatki skreślone.

Wczoraj łódzkie starostwo przesyłało zarządowi gminy żydowskiej w Łodzi budżet zatwierdzony przez ministerstwo wyznaczeń na rok 1930 z poważnymi skreśleniami.

Ministerstwo najbardziej skreśliło pozycje subsydjów dla instytucji pomocy socjalnej i wykształcenia.

Subsydja domów sierot i innych stowarzyszeń ochrony socjalnej skreślone zostały do sum zeszłorocznego budżetu.

Zupełnie skreślone zostały z budżetu

pozycje sum, które przeznaczone zostały dla uniwersytetu ludow. przy „Hitach dui“, dla żydowskich szkół świeckich, dla różnych szkół wieczorowych, bibliotek, dla instytutu naukowego w Wilnie, dla towarzystwa emigracyjnego „Jeas“ i t. p.

Starostwo powiadomiło gminę żydowską, iż ministerstwo wszelkie rekursy w sprawie budżetu, jak również zażalenie prezesa rady gminy Budzynaera odrzuciło. (p)

RADJOPROGRAM

PROGRAM ROZGŁOSI ŁÓDZKIEJ „POLSKIEGO RADIA“.

Środa, dnia 22 października 1930 r.

11.58—12.05 — Sygnał czasu z Warsz. i hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. 12.05—13.15 Muzyka z płyt gramofonowych. Gramofon i płyty z f. A. Klingoell, Łódź, Piotrkowska 160. 13.15—15.20 — Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin. 15.20 — 14.50 — Przerwa. 14.30—14.50 — Radiokronika wygł. dr. Marian Sękowski (tr. z W-wy). 14.50—15.35 — Przerwa 15.35—15.50 — Komunikat hagerski. 15.50—16.15 Odczyt org. przez Prezydium rady ministrów „Skrupul bez skrupulów“, wygł. p. Jerzy Życki (tr. z W-wy). 16.15—16.45 — Program dla dzieci (tr. z W-wy). 16.45—17.15 — Muzyka z płyt gramof. z W-wy. 17.15—17.40 — Odczyt p. A. „Nowoczesny ogród zoologiczny“ wygł. prof. dr. Michał Siedlecki (tr. z Krakowa). 17.45—18.45 — Koncert chóru rosyjskiego pod dyr. Petra Popowa (tr. z Warsz.). 18.45—19.10 — Rozmaitości 19.10—19.25 — Kom. Izby Przem.-Handl. w Łodzi i odczytanie programu na dzień nast. 19.25—19.35 — Muzyka z płyt gramof. z W-wy. 19.35—19.55 — Prasowy dziennik radiowy z Warszawy 20.00—20.15 — Feljton p. t. „Gdy ziemia drży w posadach“, wygł. Antoni Pożyński (tr. z W-wy) 20.30—22.00 — Koncert solistów. Wykonawcy: Helena Zbońska — Ruskowska (sopr.), prof. Józef Smidowicz (fort.) i prof. L. Urstein (akomp.). W przerwie koncertu od godz. 21.20—21.55 kwadrans literacki. Stefan Żeromski „Syzyfowe prace“ (tr. z W-wy). 22.00—22.15 — Feljton p. t. „Porty morskie na stałym lądzie“ inż. Eugeniusz Porębski (tr. z W-wy). 22.15—22.35 — Muzyka z płyt gramof. (tr. z W-wy). 22.35—24.00 — Komunikaty: meteor., polic., sportowy oraz muzyka taneczna z Warszawy.

CZWARTEK, dnia 23 października 1930 r.

11.58—12.05 Sygnał czasu w Warsz. i hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. 12.05—21.35 Muzyka z płyt gramof. Gramofon i płyty z f. A. Klingoell, Łódź, Piotrkowska 160. 12.35—14.00 Koncert szkolny z Filharmon. Warsz. Wykonawcy: Ork. Filharm. pod dyr. J. Ozimieńskiego. Zofia Rabcewiczowa (fort.), Maurycy Janowski (tenor) i prof. L. Urstein (akomp.). Słowo wstępne wypowiedział Tadeusz Mayzner. W programie utwory Fr. Chopina i St. Moniuszki. 14.00—14.05 Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin. 14.30—14.55 Odczyt z Warszawy, 14.55—15.35 Przerwa, 15.35—15.50 Komunikat Ligii Powietrznej i Przeciwigazowej (tr. z W-wy). 15.50—16.15 Odczyt Krajoznawczo Turystyczny (tr. z W-wy). 16.15—17.15 Muzyka z płyt gramof. z W-wy. 17.15—17.40 „A Argentynta“ — opowieść prof. Aleksandra Janowskiego (tr. z W-wy). 17.45—18.45 Koncert popołudniowy. Wyk.: Kwartet Warsz. Tow. Muzycznego, Tomasz Jaworski (skrz.) i prof. L. Urstein (akomp.). 18.45—19.10 Rozmaitości, 19.10—19.25 Komunikat Izby Przem.-Handl. w Łodzi, oraz odczytanie programu na dzień następny. 19.25—19.35 Komunikat sportowy. 19.35—19.55 Prasowy Dziennik Radiowy (tr. z W-wy). 20.00—20.15 Feljton p. t. „Człowiek i bliźnia“ wygł. p. Roman Dąbrowski (tr. z W-wy). 20.15—20.30 Pogadanka techniczna (tr. z W-wy). 20.30—21.30 Muzyka lekka (tr. z W-wy). Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i Marjan Wawrzykiewicz (śpiew). 21.30—22.15 Słuchowisko z Warsz. „Djogen z Synopy i Aleksander Wielki“ Wacława Grubińskiego. Słuchowisko poprzedzi dialog pomiędzy autorem i radiofonizatorem, 22.15—22.50 Utwory fortepianowe kompozytorów włoskich w wyk. Wiktoryny Bucci (tr. z W-wy). 22.50—24.00 Komunikaty: meteor., polic., sport, oraz muzyka taneczna z Warszawy.

CAPITOL.

„Bicz Boży“

Dyrekcja dźwiękowego kina „Capitol“ zawsze dba o dobry i aktualny repertuar, czego dowodem jest wyświetlany obecnie film „Bicz Boży“ z Lon Chaneyem, mistrzem gry i maski w roli głównej. Jako dzielny inspektor policji walczy on i jest owym „Biczem“, na przywódców bandyckich w rodzaju Al. Capone i Diamnda Walczy zaciekle, gdyż w grę wchodzi miłość do przedstawianej przez „króla bandytów“ dziewczyny.

Niezawodny Lon Chaney w „Biczu Bożym“ stworzył genialną kreację, która na widzach wywiera potężne wrażenie.

Proces o nadużycia budowlane.

Uprzywilejowane stanowisko firmy „Tres“.—Za jakie pieniądze kupiono dom? — Bajońskie kwoty na uczty i libacje.

Drugi dzień rozpraw w sądzie wojskowym.

Przed sądem wojskowym w Łodzi rozpatrywana była wczoraj w dalszym ciągu sprawa o nadużycia w dziedzinie budownictwa wojskowego. Badano świadków.

Zeznaje ppulk. emerytowany Krzepiński Stanisław, zastępca ongiś szefa budownictwa DOK. 4., który podkreśla, że nie udzielał kpt. Hermannowi (oskarżonemu) zezwolenia na budowę, i remont budynków w 10 pp. w Łowiczu, z powodu wyczerpania krdeytów. Suma 90.000 zł. przeznaczona na tę budowę, została przez departament budownictwa MS. Wojsk. przelana na inne cele, do czego jednak kpt. Hermann nie zasto sował się, lecz na własną rękę, jako pełniący obowiązki kierownika rejonu inż. i sap. oddał roboty firmie „Tres“ wiedząc o tem, że głównym przedstawicielem tej firmy jest por. Skrutowski, który był jednocześnie oficerem kasowym w tymże rejonie.

Dalej zeznaje kpt. Fornalski Zygmunt który twierdzi, że podpisywał rachunki jako referent budżetowy pod faktyczną

presją kpt. Hermanna i za wykonane roboty były przez skarb państwa wypłacone sumy

znacznie wyższe, aniżeli potrzebne do przeprowadzenia robót tych kwoty, gdyby robót dokonywano z przetargów publicznych.

W dalszym ciągu świadek stwierdza, że por. inż. Skrutowski i wspólnik firmy inż. Solecki, podczas otrzymywania robót z kierownictwa inżynierji i saperów

KUPIŁ DOM W ŁODZI, przy ulicy Wysokiej, za pieniądze uzyskane z nadużyć.

Dalej zeznaje świadek Paluszkiewicz Michał, urzędnik cywilny, który pełnił obowiązki oficera kasowego w temże szefostwie i objął urzędowanie od swego poprzednika, Skrutowskiego, jeszcze przed popełnieniem przezeń samobójstwa. Kasowość, zdaniem świadka, była zagmatwana. Świadek mówi dalej, że wszystkie roboty, oddawane z publicznych przetargów, wyłącznie oddawano firmie „Tres“, chociaż inne firmy oferowały roboty te po znacznie niższych ce-

nach.

Świadek Grabowski Stefan technik budowlany, rejonowego szefostwa inżynierji i saperów, stwierdza, że por. Skrutowski odmawiał wydania firmom i przedsiębiorcom ślepych kosztorysów na remont krycia dachów w garnizonie łódzkim i dążył celowo do tego, by te roboty otrzymała firma „Tres“, chociaż inne firmy żądały za metr kwadratowy zł. 1,25, a nawet zł. 1.20, a firma „Tres“ otrzymała roboty po cenie zł. 4,55 za metr kwadratowy.

W dalszym ciągu zeznaje, że wszystkie roboty prawie otrzymywała wymieniona firma „Tres“, o czem wiedział doskonale mjr. Filamowicz, kpt. Herman, jak i inni oficerowie z personelu kierownictwa inżynierji i saperów.

Budowę komór gazowych, przeprowadzaną przez firmę „Tres“, na którą kosztorys był tylko 11.000 zł. firma „Tres“ wybudowała

większym nakładem ceny na co świadek zwrócił uwagę kpt. Hermannowi, a otrzymał odpowiedź:

— Nie wtrącaj się pan do nieswoich spraw.

Jak daleko były posunięte sprawy zaufania do firmy „Tres“ świadczyć może fakt, podsłuchania przez świadka rozmowy, że ś.p. por. Skrutowski wyraził się:

— „Słuchaj, Jasiu, wziąłem sobie zaliczkę na poczet robót, które prowadzi firma „Tres“ przy budowie rejonowego szpitala w Skierniewicach, w wysokości 90.000 zł.“

Świadek stwierdza z całą stanowczością, iż wszystkim było wiadomo, że Skrutowski z Hermannem bawili się wspólnie, wydawali bajońskie sumy na uczty i libacje, a to wszystko z sum, uzyskanych przez Skrutowskiego za roboty, prowadzone przy obiektach wojskowych.

Wszyscy świadkowie, zeznający poprzednio, nie byli zaprzysiężeni. Jedynie zaprzysiężony został na żądanie prokuratora św. Grabowski.

Dziś trwać będzie przesłuchiwanie świadków. (a).

Kainowa zbrodnia w obronie życia matki.

Straszna tragedia rodzinna.—Zbrodniczy syn maltretuje rodzinę i chce zamordować matkę nożem.—Siostra zabiła brata.

Dnia 18 czerwca r. b. do III-go komisariatu policji przybyła 20-letnia Hinda Marjem Lewkowiczówna obryzganą krwią i, położywszy

zakrwawiony nóż

przed dyżurnym przodownikiem, wyszeptała iż zamordowała brata. Przeprowadzone dochodzenie ustaliło, iż w domu przy ul. Zgierskiej 15 zamieszkiwała wdowa 60-letnia Chana Lewkowicz z córką 20-letnią Hindą Marjem oraz synami: 23-letnim Izarją i 27-letnim Abramem.

Po śmierci ojca przed 9 laty, Abram objął po ojcu zakład fryzjerski mieszczący się w mieszkaniu. Młodszy brat pracował w charakterze pracownika fryzjerskiego, siostra zaś jako manikirzystka.

Zarabiane pieniądze zabierał Abram wydzielając matce kilkanaście złotych tygodniowo na prowadzenie życia, zaś resztę pieniędzy

wydawał na hulanki, lub przegrywał w karty.

W dniu 18 czerwca r. b. Abram wrócił do domu w stanie podchmielonym i zażądał od matki by wstała z łóżka i podała mu kolację.

Gdy starszuszka odmówiła wyrodney syn oświadczył im, iż „koniec już trzeba zrobić“ i nazwał je prostytutkami.

Oburzona matka zerwała się z łóżka i

spolczkowała Abrama,

na co ten zareagował uderzeniem w twarz i kopnięciem w brzuch. Starszuszka padła zemdlona.

Zbrodniczy syn wydobył z kieszeni nóż sprężynowy. Badając ostrze na paznokciu zbliżył się do matki. W chwili, gdy zbrodniarz podniósł uzbrojoną w nóż rękę podbiegła do niego siostra (Hinda Marjem) i schwyconeml ze stołu obcęgami, zadała mu silne uderzenie w głowę.

W tym momencie z drugiego pokoju wybiegł młodszy syn, Izarjasz. Widząc brata pochylonęgo z nożem w rękę nad

leżącą na podłodze matką, uderzył go również w głowę trzymaną w rękę pod pórką żelazną z fotela fryzjerskiego.

Gdy Abram zachwiał się siostra doskoczyła ponownie do niego i wyrwała mu nóż z ręki, poczem zadała mu na oślep 5 ciosów w lewy bok i plecy.

Zawezwany lekarz Pogotowia stwierdził

śmierć Abrama,

zaś sekcja zwłok ustaliła, iż Abram Lewkowicz zmarł wskutek wewnętrznego krwotoku w płucach, spowodowanego ciosami noża w plecy. Zdaniem lekarza sądowego, dokonywującego sekcji zwłok zabitego, rany głowy, zadane tępem narzędziem również były bardzo ciężkie i nie wykluczonem byłoby, że Abram gdyby nie zmarł wskutek ran zadanych nożem, mógł umrzeć właśnie od ciosów, otrzymanych w głowę.

Policja aresztowała rodzeństwo Lewkowicz.

Tajemnica rzuconej paczki.

Sprawa komunistyczna w łódzkim sądzie.

Wczoraj sąd okręgowy pod przewodnictwem wiceprezesa Illinicza w asystencji sędziów Wileckiego i Brauna rozpatrywał sprawę 22-letniej Rajzli Ginggold, zamieszkałej przy ul. Zgierskiej 38 oskarżonej o

kolportaż odez w komunistycznych.

Jak wynika z zeznań świadków w dniu 23 kwietnia r. b., przechodzący ul. Stodołnianą Jan Kucharski, zauważył młodą kobietę rozglądającą się na wszy stkie strony, która nagle przerwiała przez płot trzymaną w rękę paczkę, poczem śpiesznym krokiem usiłowała się oddalić.

W przekonaniu, iż kobieta ową jest

Rozprawa sądowa

Na rozprawie sądowej oskarżona Hinda Marjem wyjaśniła, iż ona jedynie jest zabójczynią brata swego Abrama, gdyż młodszy jej brat Izarja uderzył w głowę Abrama dopiero po jego śmierci, a tem samem nie mógł spowodować śmierci. Zeznanie to potwierdził również i Izarja Lewkowicz.

Następnie zeznawała matka oskarżonych, Chana, która nie skorzystała z przysługującego jej prawa i

złożyła wyczerpujące zeznania.

Z płaczem starszuszka opowiedziała sądomi o tyranizowaniu jej i pozostałych dzieci przez zabitego Abrama. Abram kilkakrotnie ją bił, a nawet przed dwoma laty zranił ją nożem, usiłując zamordować. Nie chciała jednak powiadamiać o tem policji, bo przecież Abram był jej synem.

Zeznania starszuszki, opowiadającej o swych przeżyciach i tyranizowaniu jej

w brutalny sposób przez wyrodneygo syna

wycisnęły nie jedną łzę z oczów publiczności

licznie zgromadzonej na sali sądowej.

Z zeznań oskarżonej jak również i matki można wyczytać całą tragedję rodziny Lewkowiczów.

BY ZAPEWNIĆ MATCE OPIEKĘ I EGZYSTENCJĘ, 20-LETNIA DZIEWCZYNA WZIĘŁA NA SIEBIE CAŁĄ WINĘ, BY JEDYNIE BRATA SĄD UNIEWINNIŁ I MÓGŁ ZAOPIKOWAĆ SIĘ MATKA.

Po zamknięciu postępowania sądowego zabrał głos prokurator Kowalski domagając się dla oskarżonych

wysokiego wymiaru kary.

Następnie z kolei zabrał głos obrońca oskarżonych adw. Biłyk, który wnosił o łagodny wymiar kary dla Hindy Marjem Lewkowicz, ponieważ działała ona w obronie życia matki, oraz o uniewinnienie Izarji Lewkowicza z powodu braku dowodów winy.

Wyrok.

Sąd po naradzie ogłosił wyrok, mocą którego Hinda Mirjam Lewkowicz została uznana winną zabójstwa swego brata pod wpływem silnego wzruszenia duchowego, wywołanego przez zabitego i skazał ją na 6 miesięcy więzienia z zaliczeniem 5-tygodniowego aresztu prewencyjnego oraz z zawieszeniem pozostałej reszty kary na przeciąg 3 lat

Izarję Lewkowicza sąd od zarzutu zabójstwa brata pod wpływem silnego wzruszenia duchowego uniewinnił.

W motywach wyroku sąd wskazał, iż wyrok został oparty na zeznaniach samych oskarżonych oraz świadków.

(p)

TWOJE DZIECI UCZĄ SIĘ W OJCZYSTYM JĘZYKU. CZYŚ POMYŚLAŁ O TRAGEDJI MATEK, KTÓRYM OBCA SZKOŁA WYKRADA DUSZĘ DZIECKA?!

Złóż grosz na „Fundusz Polskiego Szkolnictwa zagranicą“, na konto P. K. O. 21895, Komitetu Obchodu 25-lecia Walki o Szkołę Polską.

Dr. B. Knichowiecki
CHOROBY DZIECI
Sienkiewicza 61. Tel. 110-20
powrócił.

Koszty utrzymania i płace.

W artykule poprzednim wskazywałem na ostatnie fakty z zakresu dynamiki społecznej na tle wielkiego procesu przystosowania się gwałtownie zmienionego poziomu cen do płac w Niemczech. Rozważamy teraz jak w chwili obecnej ustosunkowane są miarodajne poziomy w Polsce.

Wskaźnik ogólny cen polskich w porównaniu z rokiem 1927 — obniżył się do 81,9 proc., przyczem na artykuły przemysłowe — na 93,4 proc., zaś na artykuły rolne — do 68,2 proc. Jeżeli więc w tym zakresie ustosunkowanie poziomów w roku 1927 przyjmujemy za normalne — rozpiętość obecna „nożyc” wynosi więcej niż trzecią część (dokładnie 37 procent) i w tej płaszczyźnie będzie się u nas rozwijał proces dostosowawczy w którym sprawa robocizny odegra pierwszorzędną rolę.

Tak wygląda kwestja, jeżeli ją oglądamy z punktu widzenia produkcji. Przyjrzyjmy się jak wygląda ona z punktu widzenia konsumpcji mas robotniczych i ich standard of life.

Koszty utrzymania oscylują obecnie w Polsce mniej więcej koło poziomu z roku 1927. Na ten względnie wysoki poziom ogólny wpływa wzrost stosunkowy kosztu opału o 36 proc., dalej mieszkania o 13,7 proc. odzieży — o 8,9 proc.

Wzrost ten skompensowany jest jednak całkowicie przez spadek cen żywności do 84,4 proc.

Dane te odnoszą się do Warszawy. W innych miastach polskich żywność stosunkowo staniała jeszcze bardziej. W Łodzi — do 78,3 proc.

Zrozumiałe jest, że w okresie kryzysu wśród szerokich mas następuje kompresja pozycji budżetu rodzinnego, stosownie do bezpośredniej doniosłości życiowej potrzeb. Oczywiście potrzeba żywnościowa wysuwa się na plan pierwszy; redukcja może objąć w wyższym stopniu zaspokojenie potrzeby odzieżowej, dalej — mieszkaniowej, w najwyższym — potrzeb innych t. zw. kulturalnych. Dlatego uważamy, że spadek cen żywności do 84 (dla Łodzi, jak powiedzieliśmy nawet poniżej 80) procent stanowi dla mas robotniczych znacznie większą ulgę, aniżeli to się odbija w ogólnym wskaźniku utrzymania trzymającym się mniej więcej poziomu z przed trzech lat.

Płace robotnicze w każdym razie są wyższe nawet od tego poziomu. Zależnie od gałęzi zwykła jednostkowy płac jest różna. W niektórych gałęziach wynosi kilka procent (przemysł naftowy, spożywczy, cukrowniczy, częściowo drukarski), w innych kilkanaście (włókienniczo-

stwo łódzkie i białostockie), metalurgika w Królestwie), w innych wreszcie kilkadziesiąt (górnictwo węglowe, pozostała część metalurgiki, przemysł budowlany itd.). W przemyśle włókienniczym łódzkim dla miarodajnych typowych grup robotniczych (tkackie i przędzarsze bawelniani) — zwykła wynosi nieco ponad trzynastą procent.

Warto pamiętać, że w porównaniu ze stanem rzeczy przed trzema laty mamy dzisiaj o 50 tysięcy ludzi mniej zatrudnionych w przemyśle przetwórczym, co tylko niewielece wyrównane jest wzrostem zatrudnienia górników, robotników użyteczności publicznej i robotników na robotach publicznych. Dalej, że spośród zatrudnionych liczba pracujących przez pełny tydzień spadła z 93 na 83 procent.

Mimo to da się przypuścić, że ogólny stan zarobków, „Wage-fond”, w Polsce nie uległ zmianie. Spadek zatrudnienia wyrównany jest bodaj całkowicie, albo w lwiej części przez zwykłe płac.

Jeżeli teraz uwzględnic stan kosztów utrzymania, a zwłaszcza spadek cen żywności o 15—20 procent, płaszczyzna, w której odbywać się u nas będzie walka o zatrudnienie całkowicie i częściowo bezrobotnych przy tendencji do niezmiennego Wage-fond jest oczywista.

Dr. A. Z.

Zjazd przedstawicieli handlowych.

W Warszawie odbędzie się ogólnopolski zjazd przedstawicieli handlowych. Przedmiotem obrad zjazdu będą sprawy zawodowe, ubezpieczenia na wypadek śmierci i kalectwa oraz sprawy ustalenia stosunków prawnych przedstawicieli handlowych w Polsce, analogicznie do sytuacji w jakiej samodzielni kupcy znajdują się w niektórych krajach np. w Niemczech i Czechosłowacji. Na zjeździe spodziewany jest liczny udział łódzkich przedstawicieli handlowych, zrzeszonych w Stowarzyszeniu kupców m. Łodzi.

Dyskonto prywatne.

Rynek dyskonta prywatnego nie wykazuje ożywienia. Operacje ograniczają się prawie wyłącznie do dyskontowania czeków po stopie 1—2 pro mlie, w stosunku dziennym.

Obciążenie hipoteczne.

Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej zapisał na nieruchomości przy ulicy Naftowej 23 kaucję w wysokości 1545000.— na rzecz firmy „Cooperative Wholesale Co Ltd.”

Asekurowanie szyb.

W związku z zaburzeniami ulicznymi, których terenem był Berlin, gdzie na Leipzigerstrasse masowo wybito szyby, Łódź wykazuje wielkie zainteresowanie dla ubezpieczeń szyb na wypadek rozruchów. Kupcy asekurowac szyby starają się zabezpieczyć przed niespodziankami przedwyborczymi.

Licytacje polskich domów w Berlinie.

O rozmiarach kryzysu najlepiej świadczy fakt wyzbywania się domów, należących do obywateli polskich w Berlinie.

Ostatnio wystawiono na licytację nieruchomość przy ulicy Neanderstrasse 33, należąca do łodzianina **Natana Jakuba Ferstera**. Ferster prowadził fabrykację i skład manufaktury przy ul. Wschodniej pod firmą „J. Ferster i Syn”.

Oprócz tego wystawiono na licytację dom Dawida Blumenkranza z Tarnowa przy ul. Stralsunderstrasse 51, róg Strelitzerstr. 7, oba należące do Pinchosa Parasola z Dąbrowy, jak również nieruchomość przy ul. Vorgstrasse 14, należąca do B. Meilitza z Będzina.

Konferencja przemysłu jutowego w Paryżu.

W Międzynarodowej Izbie Handlowej odbyła się pierwsza konferencja delegatów przemysłu jutowego, pod przewodnictwem b. prezesa związku przedsiębiorców w Indiach p. Rosego z Kalkuty.

Tematem obrad było ujednostajnienie i ulepszenie statystyki międzynarodowej oraz ustalenie jednolitej nomenklatury celnej dla Ligi narodów. Uchwały konferencji zakomunikowane zostaną związkom przemysłu jutowego poszczególnych krajów, celem uzyskania od nich opinii.

Upadłości w Niemczech.

W okresie od 9 do 16 b. m. ogłoszono w Niemczech 23 upadłości, w tem: jedną z branży manufakturowej, 1 — z futrzanej, 1 — z elektrotechnicznej, 1 — z księgarskiej, 1 — z hotelowej, 1 — z krawieckiej, 1 — z tytoniowej, 1 — z zegarmistrzowsko — jubilerskiej, 2 — szewskiej, 3 — bankom, 1-mu domowi towarowemu i 7 składom towarów różnych.

Wielu w dalszym ciągu zechcą składać zeznania indywidualne.

Z uwagi na bezwzględna konieczność obniżania stawki podatkowej izba z naciskiem podniosła, iż zgodnie z projektem noweli w sprawie podatku przemysłowego, zastosować powinno się w dziedzinie ryczałtu 1-o procentową stawkę podatku zamiast dotychczasowej 2-procentowej.

Upadłości i nadzory.

Na ostatniej sesji Wydziału Handlowego w dniu 21 października r.b. ogłoszono upadłość firmy „Przemysł Działy S. Bieliński i Z. Komorowski” oraz jej współnikiem kupcom Stanisławowi Bielińskiemu i Zygmuntovi Komorowskiemu. Upadła firma prowadziła w Łodzi przy ulicy Nowo-Cegielnianej 20 przedsiębiorstwo fabryczne, przyczem jak wiadomo z załączonych do sprawy protestowanych weksli zawiesiła wypłaty i pozostała dłużna firmie „Teofil Glocer” za dostarczone maszyny sumę dolarów 1334.60 centów.

Jakkolwiek pierwszy weksel z wystawienia firmy „Przemysł działy S. Bieliński i Z. Komorowski” został już zaprotostowany w dniu 1 listopada 1929 r., to jednak firma, żądająca ogłoszenia upadłości „Teofil Glocer” pragnęła przedtem na drodze polubownej, a następnie sądowej i egzekucyjnej otrzymać swą należność. Jednak egzekucje, kierowane przez komornika sądowego, nie odniosły właściwego skutku, gdyż współwłaściciele firmy Stanisław Bieliński i Zygmunt Komorowski w międzyczasie usunęli z lokalu fabrycznego wszystkie maszyny, ukryli i wywieźli surowce i towary, nadto współwłaściciel firmy Stanisław Bieliński zlikwidował swe mieszkanie i wyjechał z Łodzi i w ten sposób, zatrzymawszy w sposób podstępny majątek firmy, pozostawili pretensje wierzycieli bez żadnego pokrycia.

Sąd ogłosił upadłość, chwilę otwarcia ogłaszając tymczasem na dzień 1 listopada 1929 r., Sędzią Komisarzem mianowano Sędziego Handlowego **Jakóba Hertza**, a kuratorem adwokata **Leona Poznańskiego**.

Ze względu na złośliwy charakter upadłości Sąd postanowił wzbrodzić Stanisławowi Bielińskiemu i Zygmuntovi Komorowskiemu zastosować przymus osobisty przez osadzenie ich w areszcie dla dłużników.

W sierpniu roku bieżącego firma „Michał Chigryn” przedsiębiorstwo wyrobów włókienniczych w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 58 wniosła podanie do sądu o odroczenie wypłat. Jak wynika z załączonego do sprawy zaświadczenia Stowarzyszenia kupców m. Łodzi, Chigryn jest przemysłowcem od 1905 roku i przed wojną wraz ze współnikiem pod firmą „Chigryn i Zakheim” prowadził fabrykację na szeroką skalę i zaliczał się do większych przemysłowców. Na skutek wypadków spowodowanych wojną światową poniósł on olbrzymie straty i w końcu upadł. Po wojnie uruchomił on

swe przedsiębiorstwo, lecz w znacznie mniejszym zakresie. Obecnie wskutek gwałtownego spadku cen na towary oraz niewypłacalności niektórych odbiorców, które od początku roku bieżącego sięgały przeszło 250.000 złotych, Chigryn znalazł się w trudnościach płatniczych, aczkolwiek zobowiązania terminowe do ostatniej chwili honorował.

Sprawa ta w dniu 30. 9. r. b. znalazła się na wokandzie Sądu, lecz Sąd rozprawy tę odroczył i postanowił wydelegować biegłego Sędziego Handlowego **Michała Kona** celem sporządzenia szczytowego oszacowania towarów, przedsięwzięcia składów i biura oraz maszyny.

Biegły Sędzia Handlowy w sprawozdaniu swem doniósł Sądowi, że maszyny firmy „Michał Chigryn” podług cen rynkowych przedstawiają wartość 30.000 złotych, a łącznie z urządzeniem biura i

składami fabrycznymi — 31.500 złotych. Towary podane w bilansie przez Chigryna, przedstawiające wartość 144.000 zł., są przeciętnie po cenie o 10 proc. wyższej, przędza zaś podana po cenie właściwej. Wobec tego biegły nadmieniał, że po stronie aktywów firmy, które przedstawią kwotę 270.000 zł należy potrącić złotych 23.000, czyli że kapitał zmniejszy się do sumy 48.000 zł.

Sprawa powyższa była tematem rozpraw w dniu wczorajszym. Sąd udzielił firmie „Michał Chigryn” oraz jej właścicielowi **Michałowi Chigrynowi** odroczenia wypłat na przeciąg trzech miesięcy, poczynając od dnia 21 października 1930 r. Sędzią Komisarzem mianowano sędziego handlowego **Michała Kona**, a nadzorcami sądowymi **Dr. Władysława Reichmana** ul. Nawrot 15 i **Leopolda Roszaka**, ul. Narutowicza 1.

Zabiegi sanacyjne futrzarzy.

Zjazd kupiectwa branży futrzanej.

Centralne stowarzyszenie kupców i przemysłowców wojew. łódzkiego, zrzeszające miejscowy handel futrzany informuje nas, iż w najbliższych dniach centrala związków kupców zwołuje do Warszawy I Ogólnopolski Zjazd kupiectwa branży futrzanej.

Materiałem przygotowawczym do zjazdu zajęła się specjalna komisja wyznaczona przez poszczególne organizacje.

Zjazd będzie miał na celu omówienie

Zryczałtowanie podatku obrotowego.

Memoriał izby przemysłowo-handlowej.

Izba przemysłowo-handlowa w Łodzi przesłała do ministerstwa skarbu memoriał, w którym wypowiedziała się za wejściem w życie postanowień art. 76 ustawy o państwowym podatku przemysłowym w sprawie zryczałtowania podatku obrotowego pobieranego od drobnych przedsiębiorstw. Zryczałtowanie wprowadzone z odpowiednią ogólnością nie może zastąpić potrzeb gruntownej reformy państwowego podatku przemysłowego. Uważając jednak, iż o wartości i przydatności inowacji, polegającej na zryczałtowaniu podatku obrotowego głównie zdecyduje praktyczny sposób jej przeprowadzenia, izba w memoriale określiła zasady, na

sytuacji w szczególności uwzględnieniem spraw celnych, podatkowych, oraz problemów zrzeszenia kupiectwa, celem za pobieżenia na przyszłość podobnym stosunkom jakie zachodziły w roku ubiegłym, a również i obecnie. Zupelny zastój w sezonie ubiegłym spowodował wiele bankructw wśród kupiectwa, które nie mając silnej organizacji licytowało się wzajemnie w obniżeniu cen poniżej kosztów nabycia.

W których oprócz należy techniki zryczałtowania. Między innymi izba podniosła, iż wobec wadliwości świadectw przemysłowych wyłącznym kryterium, decydującym o zaliczeniu do grupy płatników uiszczających podatek w formie ryczałtu, powinna być tylko suma ich obrotu. Górna granica dla wszystkich miast powinna wynosić 50 tysięcy zł. rocznie, dla miejscowości mniejszych 40 tysięcy zł. Jako podstawę do obliczenia zryczałtowanego podatku **przyjąć należy podlegający opodatowaniu obrót za ostatnie lata (1927 — 1929)**. Wprowadzenie podatku zryczałtowanego nie powinno pozbawiać płatników prawa żądania wymiarów indywidual-

Studia Łódzkiej Izby handlowo-przemysłowej nad ordynacją podatkową.

Izba opracowała szczegółowy kwestionariusz, zawierający w sumie 100 pytań. Izba Łódzka w charakterze referentki sprawy weszła w skład specjalnej komisji, powołanej przez Związek izb celem przystudjowania sprawy jednolitej ordynacji podatkowej. Dla zapoznania się ze stanem analogicznego ustawodawstwa zagranicznego i przejawiającymi się tendencjami w przedmiocie jego ewent. reformy oraz udoskonalenia, Izba Łódzka postanowiła w tym kierunku przeprowadzić odpowiednie badania.

W tym celu wydelegowano ostatnio wicedyrektora **dr. Herberta Sanda**, który rozpoczął swe badania przedewszystkiem na terenie Niemiec, jako państwa posiadającego od 10 lat jednolitą ordynację podatkową obejmującą całokształt przepisów, dotyczących postępowania wymiarowego i odwoławczego. Przy wydatnym poparciu oficjalnych placówek gospodarczych R. P. w Berlinie, a mianowicie tamt. radcy handlowego oraz generalnego konsulatu, wicedyrektor dr. Sand przeprowadził szereg konferencji informacyjnych z miarodajnymi czynnikami w Niemczech, dzięki czemu pozyskał wyczerpujące materiały i wyjaśnienia, charakteryzujące opinię tamt. kół gospodarczych o przydatności niemieckiej „Reichsabgabenordnung“ i o zagadnieniach, związanych z jej ewent. nowelizacją.

Śród in. odnośnych informacji w wyczerpującej mierze udzieliło delegatowi Izby Łódzkiej ministerstwo finansów Rzeszy niemieckiej, berlińska Izba handlowa, centralny związek przemysłu Rzeszy, związek niemieckich izb przemysłowo-handlowych w Berlinie (Deutscher Industrie-und Handelstag), ponadto zaś różni przedstawiciele życia gospodarczego m. in. wielkich koncernów oraz reprezentanci świata naukowego. Podobne konferencje informacyjne wicedyrektor dr. Sand odbył również w Hamburgu, gdzie zetknął się z przedstawicielami tamt. Izby przemysłowo-handlowej, jak i t. zw. Izby detaliistów.

W niedalekiej przyszłości delegat Izby w ten sam sposób kontynuować będzie swe badania na terenie innych państw, a mianowicie Austrii, Czechosłowacji i Węgier. Opierając się zarówno na wynikach wspomnianych powyżej dochodzeń ankietowych, jako też na rezultatach bezpośrednich studiów zagranicą, Izba w przyszłym miesiącu przystąpi do szczegółowego rozpatrzenia zebranych materiałów.

Dnia 16 b. m. bawił w Berlinie również i dyrektor Izby inż. Karol Bajer, który wspólnie z wicedyrektorem dr. Sandem zwiędził urządzenia Izby przemysłowo-handlowej w Berlinie poczem delegacji Izby zapoznali się z techniką działalności oraz obejrżeli utrzymywane przez nią instytucje gospodarcze, w szczególności zaś giełdę berlińską. Następnie delegaci odbyli konferencję informacyjną na terenie Związku izb prze-

mysłowo-handlowych niemieckich, gdzie zapoznali się m. in. z zadaniami organizacyjnymi tegoż Związku, jednoczącego w sobie wszystkie Izby Rzeszy niemieckiej.

Dowiadujemy się ze sfer skarbowych, iż opracowywana przez ministerstwo skarbu w szybkim tempie nowa ordynacja podatkowa, mająca na celu ujednolicenie procedury wymiaru i ściągania podatków bezpośrednich jest już na ukończeniu. W najbliższym czasie projekt ordynacji przesłany będzie do organizacji gospodarczych celem zapo-

pinjowania przyczem organizacjom ma być udzielony dwutygodniowy termin na zgłoszenie uwag w tej sprawie. Nowa ordynacja podatkowa przewiduje cały szereg zmian w dotychczasowym systemie administracji podatkowej.

Najważniejszą zmianą ma być **zupelne skasowanie komisji szacunkowych.** Należy zaznaczyć, że kwestia skasowania komisji szacunkowych, poraz pierwszy poruszona była w memoriale prof. Kemmerera. Niejednokrotnie również organizacje wypowiadały się za skasowaniem komisji szacunkowych.

W notesiku businessmana.

33 SPÓŁKI AKCYJNE powstały na terenie Rzeszy w ciągu I półrocza 1930 r., z czego 25 przypada na województwa centralne. Z pozostałych przedsiębiorców akcyjnych przypada 5 na przemysł spożywczy, 5 na handel towarowy, 3 na przemysł włókienniczy i 3 na chemiczny, reszta na instytucje finansowe i handlowe specjalne. W okresie sprawozdawczym wykresiono z rejestru handlowego 19 spółek akcyjnych. **BUDOWĘ FABRYKI MASZYN ROLNICZYCH** rozpoczęto w Wielkim Chelmie na Śląsku. Uruchomienie fabryki nastąpi prawdopodobnie w początkach r. 1931. **IZBA HANDLOWA WARSZAWSKA** otworzyła w celu ułatwienia eksportu katalog firm prowadzących handel zagraniczny. Do katastru tego wciągnięto dotąd 3500 firm. **PRZESYCENIE RYNKU MASŁEM** jest tak wielkie, że nie jest spodziewany sezonowy wzrost cen. Zmianę tendencji mogłaby spowodować tylko ostrzejsza zima.

Łódź, 22 października

CENA WYROBÓW SPIRYTUSOWYCH według szerszych wersji miała być od Nowego Roku niższa. Dyrekcja Monopoli Spirytusowego zaprzecza jednak tym pogłoskom.

DLUGOŚĆ OGÓLNA DRÓG PUBLICZNYCH, zarządzanych i nadzorowanych przez Min. Rob. Publ., wynosi 300 000 km. Ze względu na domosłość dróg kołowych dla wzrastającego ruchu samochodowego państwo przeznaczę w ostatnim czasie bardzo znaczne kredyty na ich utrzymanie. Kredyty te wynoszą ok 3 tys. zł. na kilometr, przyczem punkt ciężkości przeniesiono z drobnych napraw na roboty zasadnicze — odbudowę dróg.

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ SOCJALNYCH przystąpiły do ustalania programu budowlanego na r. 1931. Plan ten obejmuje budowlę w Warszawie, Łodzi i Zagłębiu Górniczem na łączną kwotę 30 milj. zł. Wybudowane będą domy mieszkalne dla robotników i pracowników umysłowych.

APETYT ŁODZIAN W CYFRACH. Jaką mamy konsumpcję mięsa.

Dane o konsumpcji mięsa w okresie od 1 do 15 października r. b. wskazują, iż konsumpcja ta ostatnio nieco wzrosła, jednakże jest jeszcze bardzo niską, wyrażając się cyfrą 1,25 kg. na jednego mieszkańca, co wskazuje, iż ludność uboższa Łodzi wstrzymuje się od konsumowania mięsa.

W okresie wspomnianym łodzianie skonsumowali 1506 sztuk bydła rogatego, o wadze ogólnej 235.340 kg., 1.830 sztuk cieląt, wagi 34.653 kg., 5.855 świń,

o wadze ogólnej — 493.840 kg., 424 sztuk owiec, o wadze 7.284 kg. Tak więc w czasie od 1 października do 15 października łodzianie skonsumowali 9.615 sztuk bydła i trzody, o łącznej wadze 771.117 kg.

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców, w ciągu dwóch tygodni łodzianie skonsumowali nie więcej niż pięć czwartych kilograma, w przeliczeniu przeciętnym. (a)

Rowiety powiększają flotę handlową

Rząd sowiecki zamówił w „Deutsche Schiff und Maschinenbau Aktienges.“ 6 parowców dla rybolóstwa. Kosztorys tych parowców obliczony jest na 4 milj. marek niemieckich.

Handel polsko-niemiecko-sowiecki.

W Berlinie otwarta została firma „Ostdeutsche Aussenhandelsgesellschaft“ m. b. H. z kapitałem zakładowym 45 tys. marek niem., mająca na celu import towarów, pochodzących przeważnie z Sowietów i Polski.

Pomarańcze dla Łodzi

Jak się dowiadujemy, komisja przywózowa przyznała dla Łodzi 680 ton pomarańczy, z Włoch 330 ton, z Hiszpanji 300 ton i z Portugalji 50 ton.

Dr. med.

J. POLAK

Choroby wewnętrzne i Allergiczne.

(astma, pokrzywka, artretyzm, reumatyzm) ul. 6-go Sierpnia 22 front I piętro Tel. 164-21. — Przyjmuje od godziny 5 do 7-ej W niedziele i święta od 10 rano do 12-ej w po-

Lekarz-dentysta

FANNY HOROWICZ

powróciła

i przyjmuje od 10-1 Cegielniana 25 tel. 108-26 oraz od 3-7 w Lecznicy Piotrkowska 294. tel. 122-89

JAK CZĘSTO NALEŻY MYĆ NOGI? CODZIENNIE w gorącej wodzie, dodając 2 łyżki

Soli do nóg Jana

Kąpiel taka usuwa zgrubienia skóry, powstrzymuje nadmierne wydzielanie się potu oraz usuwa WSZELKIE DOLEGLIWOŚCI NÓG.

Lekarz-dentysta

Tadeusz Babad powrócił.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

St. Zaborski powrócił

Szkole tańca i przyjmuje zapisy na lekcje w swojej Narutowicza 31, I p. fr od 3-4 pp. i od 7 wiecz.

P. K. O. w Łodzi sprzedaje pożyczkę budowlaną.

Pocztowa Kasa oszczędności, oddział w Łodzi (ul. Narutowicza 45) rozpoczęła już sprzedaż 3 procentowej premijowej pożyczki budowlanej po kursie notowanym na giełdzie warszawskiej w dniu poprzedzającym sprzedaż z dołączeniem wartości kuponu i gr. 10 od sztuki tytułem zwrotu kosztów przesyłki. Sprzedaż pożyczki odbywać się będzie codziennie od godz. 8 do 13, w soboty od 8 do 12 godziny. Na dzień 22. 10., cena jednej sztuki wynosi zł. 50.44 gr.

Przeniesienie Kasz skarbowej.

Mieszcząca się dotychczas w siedzibie Banku Polskiego, przy Al. Kościuszki 14, kasa skarbowo przeniesiona będzie z dniem 1 p. m. do nowego gmachu Izby skarbowej, przy Al. Kościuszki 53. (a)

Giełda pieniężna.

Warszawa, 21 października

Na dzisiejszym zebraniu giełdy walutowo-dewizowej w Warszawie panowała dla dewiz tendencja przeważnie słabsza przy obrotach normalnych. Słabsze były dolar gotówkowy oraz kabeł i dewizy na New York. Dolar gotówkowy, który przez dłuższy czas po zwycięstwie ustabilizował się na poziomie 8.95 i pół, w dniu dzisiejszym osłabł i notowany był oficjalny na początku notowania giełdy 8.95, pod koniec zaś 8.94. Kabel New York notowano 8.92. Dewizy notowano: New York — 8.911. Londyn — 43.36, Paryż — 35.02, Zurych — 173.19, Wiedeń — 125.81, Mediolan — 46.72, Bruksela — 124.43, dewizy na Berlin w obrotach międzybankowych — 212.68, dewizy na Berlin w związku ze słabą tendencją na banknoty dolarowe nieco wzrosły. Na giełdzie prywatnej dolarem obracano po 8.95, rubel złoty — 4.77, rubel srebrny — 1.83, bilon — 9.87, czernoniec 5.60.

AKCJE. Na rynku akcyjnym panował zastój, jedynie większe obroty skupiały się przy akcjach Banku Polskiego które nieco zwyżkowały, pozostałe akcje słabsze. Notowano: Bank Polski — 155, Lilpop — 22:50, Modrzejów — 7.50.

PAPIERY PROCENTOWE. Dla państwowych papierów procentowych tendencja niejednolita, gdyż dla poz. inwestycyjnej mocniejsza dla pozostałych słabsza. Obroty niskie. Notowano: 4 proc. poz. inwestyc. — 103 — 101.10 — 102.50, dolarówka — 57.50, 3 proc. budowlana — 50, 5 proc. konwersyjna — 52

7 proc. stabilizacyjna — 82, 10 proc. kolejowa — 104, 8 proc. obligacie B.G.K. budowlane — 93. Dla prywatnych papierów lokacyjnych tendencja utrzymana, przyczem prowincjonalne nieco były mocniejsze. Dużych obrotów dokonano 8 proc. L. Z. m. Warszawy. Notowano: 8 proc. Przemysł Polski — 88.75, 7 proc. L. Z. ziemskie dolarowe — 76.50, 4 i pół proc. ziemskie — 51.50 — 52.51, 5 proc. L. Z. m. Warszawy — 55.50 — 55.75, 8 proc. L. Z. m. Warszawy — 71.25 — 72, 8 proc. L. Z. m. Łodzi — 65.50 — 65.25, 8 proc. L. Z. m. Piotrkowa — 62.75 — 62.50, 10 proc. L. Z. m. Siedlec — 76, 6 proc. oblig. m. Warszawy z 1926 r. VIII i IX em. — 50. Drobna tranzakcje zawarto 4 i pół proc. L. Z. m. Warszawy po 51.75.

Ani grosza kredytu

bez zasięgnięcia informacji w Biurze

„WYWIAD KREDYTOWY“

Największe w Łodzi Biuro Informacji kredytowych — 1500 własnych korespondentów w kraju i zagranicą, CEGIELNIANA 15, tel. 129-30, dawniej Wólczajska 17.

Giełda zbożowa.

Na dzisiejszym zebraniu giełdy zbożowo-towarowej w Warszawie obroty były małe przy usposobieniu spokojnym. Notowano za 100 kg. parvtet wagon Warszawa: żyto — 18.75 — 19, pszenica — 27 — 28, owies jednolity 20.50 — 22.50, jęczmień na kasze — 20 — 21, jęczmień browarny — 25 — 26.50, mąka pszenna luksusowa — 60 — 70, mąka pszenna 4/0 — 50 — 60, mąka żytnia pg. typu przepisowego — 35 — 36, otręby pszenne szale — 15 — 16, otręby pszenne średnie 13 — 14, otręby żytnie — 10 — 10.50, kuchy lniane — 29 — 30, kuchy rzepakowe — 20 — 21.

PLENARNE POSIEDZENIE IZBY PRZEM. HANDLOWEJ.

W czwartek, dnia 30 b. m. odbędzie się w lokalu tow. kredytowego przy ul. Pomorskiej 21, plenarne posiedzenie izby przemysłowo-handlowej.

Na porządku dziennym znajduje się sprawa przyznania dyplomów uznania firmom, które brały udział w propagandzie konsumpcji wyrobów krajowych. Następnie odczytane zostanie sprawozdanie zarządu za okres od 1 maja do 30 września, uchwalenie budżetu na rok 1931, uchwalenie wirement budżetowego oraz wybór komisji rewizyjnej izby. (b)

Program międzynarodowych audycji ustalony został na sezon zimowy przez unję radjową dziesięciu państw.

Niemal od pierwszej chwili wkroczenia radjofonii na właściwą drogę swego rozwoju, gdy jedno państwo za drugim zakładało broadcasting i siecią swych audycji opasywały całą Europę, powstał projekt utworzenia t. zw. *unii radjofonicznej*. Unja ta spełniałaby kolosalne zadania porozumiewawcze i propagandowe.

Istota współpracy wszystkich narodów w tej dziedzinie polegać miała na tem, że poszczególne państwa, które weszłyby w skład unji, *co pewien określony czas nadawałyby, drogą retransmisji, audycje obcego państwa*.

Posiadacze wielolampowych aparatów mogą bardzo łatwo „schwytać” fale radjostacji w jakimkolwiek państwie. Mogą, lecz nie muszą. Natomiast posiadacze małych aparatów, o małej sile zasięgu, nie mogli sobie pozwolić na wędrówkę po eterze i zmuszeni byli zadowolnić się tylko słuchaniem audycji krajowych, względnie, wyjątkowo, bardzo silnych stacji europejskich.

Chodziło więc o to, by dać możliwość radjosluchaczom, a przytem niejako zmusić do słuchania audycji obcego państwa. Dawanie możliwości — pomyślane było jako strona artystyczna, zmuszenie — jako strona propagandowa.

Przez dłuższy czas nie można było jednak pięknej tej myśli wprowadzić w czyn. Międzynarodowa unja radjofoniczna powstała dzięki musowi — trzeba było wszak uzgodnić między sobą siłę nadawczą poszczególnych radjostacji, by nie stwarzać chaosu w eterze. Nie można było jednak uzgodnić projektów co do wymiany programów. Inicjatywę ku temu dała wreszcie Polska. Dyrektor „Polskiego Radja”, p. Zygmunt Chamiec nie ustawał w swej pracy. Zwolywał konferencje, urządził posiedzenia, jeździł z wizytą do obcych państw. I wreszcie starania jego uwieńczone zostały wspaniałym rezultatem. Przed trzema laty odbył się pierwsza międzynarodowa wymiana koncertów narazie tylko na podstawie porozumienia pomiędzy Polską, Niemcami, Austrią a Czechosłowacją.

Po upływie roku do porozumienia tego przystąpiły również Węgry i Jugosławia, tak, że wymiana audycji odbywała się już pomiędzy sześciu krajami. Dzięki temu właśnie porozumieniu, mieliśmy dotychczas, co tydzień lub co dwa tygodnie, możliwość słuchania wielkich międzynarodowych koncertów, podobnie, jak słuchacze krajów sąsiednich, dowiadywali się o istnieniu Polski, o jej rozwoju i uczyli się szanować naszą państwowość.

Z czasem wymiana programów pomiędzy poszczególnymi państwami ujęta została w karby organizacji. Przy międzynarodowej unji radjofonicznej utworzono specjalną komisję, zajmującą się organizacją międzynarodowej wymiany programów, na czele której stanął inicjator, dyr. Zygmunt Chamiec.

W roku bieżącym postanowiono *wymianę* na *zreorganizować*, postępując w myśl zasady: *dawanie słuchaczom jak najlepszych audycji*. W związku z tem w końcu września odbył się w Warszawie zjazd przedstawicieli radjofonii niemieckiej, austriackiej i polskiej. Konferencja ta posiadała zasadnicze znaczenie z tego względu, że miała przygotować szereg wniosków na międzynarodową konferencję unii radjofonicznej, która rozpoczęła się w Budapeszcie dnia 14-go b. m. Uczestnicy konferencji przyszl jednomyślnie do przekonania, że *począwszy od przyszłego roku, t. j. od stycznia, należy znacznie rozszerzyć programy, wciągnąć do współpracy możliwie wszystkie radjofonie europejskie i postawić koncerty międzynarodowe na najwyższym poziomie*, w zupełności odpowiadającym wymaganiom radjosluchaczy. Postanowiono między innymi zwiększyć zainteresowanie do tych koncertów, przez udział w nich solistów o światowej sławie. W dotychczasowej praktyce soliści stali w programach audycji międzynarodowych na drugim miejscu, a obecnie zostaną wysunięci na

pierwszy plan. Ustalono przytem zasadę, że w każdym międzynarodowym koncercie musi wystąpić jakaś gwiazda artystyczna, o nazwisku znanem ze scen operowych i estradowych całego świata.

Powyzsze ma kolosalne znaczenie dla naszych radjosluchaczy, a przedewszystkiem dla posiadaczy aparatów kryształkowych i t. zw. detektorów, którzy dotychczas pokrzywdzeni byli, nie mogąc nigdy słuchać koncertów zagranicznych. Ponieważ równocześnie w Warszawie uruchamia się olbrzymią nową stację nadawczą, wszyscy radjosluchacze polscy, bez względu na to, jaki posiadała aparat, będą odbierali całą Europę. Wymiana programów, począwszy

od stycznia, obowiązywać będzie dziesięć państw, z tego też względu detektorowicze usłyszą w ciągu sezonu zimowego trzydzieści pierwszorzędných koncertów, zapoznając się w ten sposób z najwybitniejszymi śpiewakami i artystami świata oraz z najslawniejszemi scenami operowemi i salami koncertowemi.

W ten sposób dotychczasowa bolączka detektorowiczów zostaje usunięta. Dyrekcja „Polskiego Radja” postawiła sobie za zadanie również ulepszyć krajowe audycje, by w ten sposób zdobyć sobie uznanie tysiącznych rzesz radjosluchaczy. Kr.

Genjalny wynalazek radjowy okazał się zwykłym bluffem niemieckiego inżyniera.

W dziennikach niemieckich w ubiegłym tygodniu ukazały się początkowo wzmianki, a później obszernie artykuły, donoszące o rewolucyjnym wynalazku w dziedzinie radja, dokonany przez młodego inżyniera niemieckiego. Podobiznę młodego wynalazcy rozesłały agencje fotograficzne do wszystkich pism świata. Istotnie, jeśli opierać się na twierdzeniu autorów artykułów, należało dojść do wniosku, że wynalazek młodego inżyniera Manfreda Ardenne, stanowić będzie epokę w dziejach radja.

Dzięki temu wynalazkowi, można było za pomocą niewielkiego aparatu odbierać audycje ze wszystkich krajów Europy, bez przeszkód ze strony innej stacji.

Szereg pism polskich również przyjął za dobrą monetę wiadomość o epokowym wynalazku i podał do opinii publicznej obszernie wiadomości biograficzne genialnego wynalazcy. Liczne

koła radjosluchaczy były niezwykle poruszone. Odbieranie przy pomocy małego, niedrogiego aparatu całej Europy bez przeszkód ze strony sąsiednich stacji, stanowi już oddawna przedmiot marzeń radioamatorów.

Tymczasem obecnie dowiadujemy się, że „epokowy” wynalazek Manfreda Ardenne, stanowi tylko *nieznaczne ulepszenie w dziedzinie radjofonii*, ulepszenie, które zresztą trudne jest do zastosowania, nie wprowadza jednak niczego nowego i nie usprawiedliwia nadziei radioamatorów.

Mianowicie, p. Ardenne wpadł na pomysł zainstalowania poza obrębem miasta dużego, dobrego odbiornika lampowego, ustawionego stale na długość fali jednej ze stacji europejskich. Z odbiornika, za pomocą kabla przebiegał on audycje do miasta, gdzie osobna słaba stacja nadawcza, przekazywała je radjosluchaczom. W ten sposób małe dwu i jednolampowe aparaty mogły

Kronika radjowa

KONCERT SOLISTÓW Z UDZIAŁEM HELENY ZBOIŃSKIEJ - RUSZKOWSKIEJ I SMIDOWICZA.

Dziś, w środę, dnia 22 października o godz. 20.30 wezmą udział w koncercie solistów znakomita śpiewaczka, była primadonna Opery warszawskiej, Helena Zboińska - Ruszkowska oraz znany pianista prof. Józef Smidowicz.

Program obejmuje trzy pieśni polskie Liszńskiego, Niewiadomskiego i Szońskiego oraz charakterystyczny romans Debussy'ego i nastrojowy „nocturn” Francka, pełen głębokiej melancholji.

Z utworów fortepianowych usłyszymy mało znane minjatury A. Michałowskiego: Preludjum, dwa mazurki i gawot, dalej bohaterskie preludium gismoll Rachmaninowa oraz charakterystyczną polkę.

Na zakończenie koncertu prof. Smidowicz odegra sonatę b-moll Chopina, stanowiącą jedno z arcydzieł literatury fortepianowej.

Część pierwsza stanowi kontrast gwałtownego tematu pierwszego oraz spokojnego tematu drugiego. Pełno tu akcentów, wybuchów temperamentu.

Fantastyczne scherzo, pełne namiętności kończy się gwałtownym okrzykiem, po którym następuje ponury, pełen grozy marsz żałobny zakończony finałem — presto — stanowiącym, jak sam Chopin mówi „odgadywanie” lewą i prawą ręką unisono ponurych rytmów marza.

dobrze odbierać daną stację europejską.

Pomysł jest w zasadzie niezły, ale dla zrealizowania go, należałoby poza każdym miastem zbudować *specjalną stację odbiorczą*, zawierającą tyle aparatów, wiele stacji zagranicznych przyniemy odbierać. W mieście natomiast musi być ustawiona specjalna stacja nadawcza, również przystosowana do tych audycji. W ten tylko sposób uda się zrealizować to, czem chwalił się pan Ardenne, wprowadzając tysiące radjosluchaczy całego świata w błąd. (o).

Wystawa radjowa w Rydze. Radjo odgrywa w stolicy wielką rolę kulturalną i wychowawczą.

Ryga, w październiku.

W westibulu gmachu Towarzystwa Gimnastycznego, w którym znalazła pomieszczenie tegoroczna wielka wystawa radjowa, wisi kilka niezmiernie ciekawych wykresów, wykazujących, jak żyje i pracuje ryśka radjofonia. Jeden z wykresów uwidacznia „sprawowanie się” ryśkiej radjofonii. Są to wykresy spostrzeżeń, dokonanych w Brukseli, Berlinie i Pradze jednocześnie nad wszystkimi europejskimi radiostacjami.

Spostrzeżenia te mają na celu ustalić, do jakiego stopnia każda radjostacja trzyma się swej fali, a co za tem idzie, czy przekracza ona granice swego powietrznego terytorium. Wyniki tych spostrzeżeń rozsyłane są w końcu każdego miesiąca do wszystkich radjostacji w formie wykresów. Według których każda radjostacja może się przekonać o grzechach swoich i innych radjostacji.

Na wystawie radjowej w Rydze pokazano nam wykresy za miesiąc września. Z wykresów tych widać, że sprawowanie się ryśkiej radjostacji jest jedno z najlepszych. Najwięcej grzechów pod tym względem ma radiostacja w Tuluzie. „Sprawowanie” jej wyraża się falistą, nierówną linią, świadcząca o tem, że stacja ta *często przekracza linię demarkacyjną, wkraczając na cudze „terytorium”*. Linja Rygi jest prawie zupełnie prosta i tylko drobne odchylenia świadczą o małych grzeszkach radjostacji lotewskiej.

Drugi wykres, wykazujący wzrost liczby lotewskich radioabonentów, jest z tego względu ciekawy, że wykazuje

poewien stały poziom. W ciągu całego czasu istnienia radjofonii na Łotwie nie było żadnych niespodziewanych skoków ani wznioz ani w odwrotnym kierunku.

Czerwona linja urywa się przy liczbie 36 tysięcy.

Trzeci wykres wykazuje rozwój biblioteki nut, nagromadzonych w studio w ciągu ostatnich kilku lat. Czwarty wykres wykazuje wzrost liczby pracujących godzin w studio ryśkim. Ktoby pomyślał na przykład, że w roku 1927/28 radjo lotewskie nadawało audycje w ciągu 2320 godzin t. zn. w ciągu mniej-więcej stu dni. W roku ubiegłym liczba ta wynosiła 3000 godzin, czyli pełnych 125 dni.

List jednego z radioabonentów, zawiadamiającego stację, że według jego mniemania gramofon ryśkiej radjostacji brzmi tak silnie, jak organy, dał powód doktorowi Walterowi, kierownikowi technicznego oddziału radiostacji, wystawienia na widok publiczny owego gramofonu. Okazuje się, że nie są to organy ani też paterfon, lecz zwykły stół z dwoma dyskami, wprowadzanymi w ruch przez precyzyjne motory. Na ścianach wiszą ponadto odbitki programów radjowych oraz plany przedstawiające gmach poczty w tej formie, w jakiej stanie on w przyszłym roku. Część gmachu zajmą dwa ogromne studia, urządzone według najnowszych wymogów techniki.

Dopiero na wystawie można zdobyć wyobrażenie, jak wielką rolę w życiu Rygi odgrywa radjostacja.

Na wystawie radjowej w Rydze nie brak również eksponatów, świadczą-

cych o pracy radjo-amatorów. Przyszła jednak należy, że w tym roku radjo-amatorzy lotewscy nie wykazali niezbyt wielkiej żywotności. Przyczyną małej ilości eksponatów doszukiwać się należy w ogólnym braku zaufania radjo-amatorów do wystaw radiowych, gdzie zwiędający mimowcili nawet mogą uszkodzić wystawione obiekty. Jednakże te eksponaty, które wystawiono na widok publiczny wzbudzały wielkie zainteresowanie. Dowodzą one w pierwszym rzędzie, że fabrykacja radjoczęści przy pomocy gigantycznych maszyn pod każdym względem dorównuje pracy radjo-amatorów, ślepczych nad swemi aparatami nieraz po kilka lat. Jeden z aparatów radjo-amatora Runkowskiego na pierwszy rzut oka identyfikuje w zupełności najdroższy aparat fabryczny Telefunken. Innym radjo-amator demonstruje obok siebie dwa radjo-odbiorniki: pierwszy wykonany w roku 1924 drugi w roku bieżącym.

Bardzo ciekawie przedstawiają się również techniczne sztuczki, tak naprzykład głośnik przerobiony z glinianej miski, radjo-odbiornik, mieszczący się w kieszonce od kamizelki i t. d. W jednym z oddziałów, noszących nazwę... Tak za czynaliśmy” pokazano pierwsze radjo-aparaty, przerażające swemi rozmiarami. Sądzone wówczas prawdopodobnie, że im większy aparat, tem lepszy. Bogato wyposażony jest również dział krótko-falowy.

Całość czyni imponujące wrażenie i świadczy o tem, że radio-fonja na Łotwie czyni znaczne i stałe postępy.

G. D.

Doktor KLINGER
Spec. chor. wenerycznych
skórnych i włosów
Andrzeja 2, tel. 132-28
od 9-11 i od 6-8 w.
Od 1-3 w Leczniczy (Piotrkowska 62)

DOKTOR H. WOŁKOWYSKI
Cegielniana 25, tel. 126-87
Specjalista chorób skórnych
i wenerycznych. Elektroterapia.
Leczenie lampą kwarcową.
Przyjmuje od 8-2 przed poł. i od 6-9
w niedziele i święta od godz. 9-1

Dr. med.
J. M. Barciński
rentgenolog
Zakład rentgenowski leczniczy i rozpoznawczy. Zdjęcia i prześwietlenia rentgenowskie również w mieszkaniu własnym pacjenta.
Przyjm. godz. 5-8.
ul. 11-go Listopada 20, tel. 214-50.

LECZNICA LEKARZY SPECJALISTÓW I GABINET DENTYSTYCZNY PRZY GÓRNYM RYNKU
Piotrkowska 294, tel. 122-89
(przy przystanku tramw. pabjanickich)
Czynna od 10-ej rano do 7-ej wiecz. w niedziele i święta do 2-ej po poł.
Wszystkie specjalności i dentystyka. Kapsle świetlne, lampy kwarcowe, elektryzacja, Roentgen, szczyplenia, analizy (moczu, kału, krwi, płwocm, wydzielin itd.). Operacje, opatrunki. Wizyty na miasto.
Porada 4 złote
Porada dentystyczna oraz wenerologiczna dla chorób skórnych i wenerycznych Porada 3 złote

PORADNIA wenerologiczna
Lekarzy - specjalistów
Zawadzka 1.
Czynna od 8 rano do 9 wieczór.
Od 11-12 i 2-3 przyjmie lekarz-kabiet
W niedziele i święta od 9-2 pp.
Leczenie chorób:
Wenerycznych, moczopłciowych i skórnych.
Badanie krwi wydzielin na syfilis i tryper
Konsultacje z neurologiem i urologiem
Gabinet światło-leczniczy
Kosmetyka lekarska
Oddzielna poczekalnia dla kobiet.
Porada 3 złote

Dr. med.
IGNACY MARGOLIS
okulista operator
przeprowadził telefon. 165-5
się na ulicę Al. Kościuszki 9, 165-5
przyjmuje od 1-2 i od 5-7

MEBLE LAKIEROWANE nowoczesne
Pokój sypialny . . . 650 zł.
panieński . . . 340 zł.
Wielki wybór urządzeń kuchennych
Wytwórnia B-CI KOERPEL,
Piotrkowska 114, w podwórzu

RADJO H. DRUTOWSKI
Kilińskiego 78 T. 180-59
poleca aparaty lampowe, defektorowe wszelkie części. Ładowanie akumulatorów z dostawą do domu

Samochód
Chrysler, 70 HP, torpedo, w wymiennym w stanie
DO SPRZEDANIA.
Wiadomość w administracji „Republiki”

BIURKO amerykańskie
w b. dobrym stanie, debowe Libawskie (żaluzjowe) do sprzedania. Wiadomość w administracji.

Primeros
PREZERWATYWY

Fabryczne Lokale
w centrum miasta od zaraz do wynajęcia. Dzwonić tel. 161-60, od 9-11 i od 3-5 po poł.

Za opłatą jedynie 5 zł. mies.
przyjmujemy do stałej konserwacji aparaty radiowe wszelkich systemów, wraz z ładowaniem akumulatorów i reperacją tychże.
Wielka dogodność dla wszystkich posiadających aparaty, gdyż odpada stała troska o niefunkcjonowanie w dniu najczęściej pożądanym.
POLSKIE RADJO
Krzyżanowski
Andrzeja 4.

Poszukiwany pokój
elegancko umeblowany z osobnym, nie krepującym wejściem z klatki schodowej. Oferty sub „N. N.” do adm. niniejszego pisma.

Dekorator
po powrocie z wieloletniego pobytu zagranicą przyjmuje zamówienia w zakresie prac dekoracyjnych. Specjalność dekoracja wystaw sklepowych, również rysuje portrety z fotografii.
Łask. oferty sub „Dekorator” do adm. nin. pisma.

Do akt Nr. 1204 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Grodzkiego w Łodzi, Zygmunt Makowski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Narutowicza Nr. 49, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 14 listopada 1930 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Spacerowej Nr. 4, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Joska i Ajdli małż. Frajdendrzejch i składających się z mebli i serwetki, oszacowanych na sumę zł. 520.
Łódź, dnia 16 października 1930 r.
Komornik: Z. MAKOWSKI.

Do akt Nr. 2499 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Leon Wasowski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Narutowicza 10, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 4 listopada 1930 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Kilińskiego 49, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Mordki - Mendla Kona i składających się z mebli, oszacowanych na sumę zł. 1280.
Łódź, dnia 20 października 1930 r.
Komornik: L. WASOWSKI.

Nr. E. 518 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego I rewiru egzekucyjnego powiatu łódzkiego, Piotr Pilichowski, zamieszkały w m. Łodzi przy ulicy Zielonej Nr. 63, na zasadzie art. 1030 Post. Cyw. podaje do wiadomości publicznej, że w dniu 28 października 1930 r. o godz. 10 rano w gm. Bruss. w „Smulsk” odbędzie się licytacja ruchomości należących do Jana Sassięgi, składających się z inwentarza żywego i martwego, oszacowanych na 1600 zł.
Spis rzeczy i szacunek takowych przeznaczony być może w dniu licytacji. Łódź, dnia 10 października 1930 r.
Komornik Sądowy: P. PILICHOWSKI.

Nr. E. 763 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego I rewiru egzekucyjnego powiatu łódzkiego, Piotr Pilichowski, zamieszkały w m. Łodzi przy ulicy Zielonej Nr. 63, na zasadzie art. 1030 Post. Cyw. podaje do wiadomości publicznej, że w dniu 5 listopada 1930 r. o godz. 10 rano w Radogoszczu, Helenówek Nr. 8, odbędzie się licytacja ruchomości należących do Wincentego Rutkowskiego, składających się z mebli domowych, oszacowanych na 414 zł.
Spis rzeczy i szacunek takowych przeznaczony być może w dniu licytacji. Łódź, dnia 12 października 1930 r.
Komornik Sądowy: P. PILICHOWSKI.

„Czystość”
Piotrkowska 44, telefon 167-45
przyjmuje cyklinowanie, drutowanie, froterowanie oraz sprzatanie biur, pokoi. Czyszczenie szyb.

Smierć pluskwom i podobnym pasorzytom!
PRZEPROWADZAMY
dezynsekcje i dezynfekcje mieszkań
najskuteczniejszym preparatem
„Fumigatore - Cimex” pod gwarancją
Zakłady Chemiczne „SALVATOR”
Zastępstwo: Inż. Juliusz Hamer i S-ka
Łódź, 6-go Sierpnia 1, Tel. 188-58.

Przeszło 30.000.000
wiecznych piór na całym świecie straciło racje bytu!

Nowy Naciśkacz Montblanc
oddycha!

Każdy człowiek posiada osobno biegnące przewody oddechowe i pokarmowe, podobnie jak nie posiada nowy motyl Montblanc osobno biegnące rurki doprowadzające powietrze i atrament. Dzięki temu niema kleksów, plam i pióro pisze natychmiast po dotknięciu papieru.

Montblanc - Meisterstück 4810 z bezterminową kartą gwarancyjną.

Kupon Nr. 1 uprawniający do brania udziału w wielkim konkursie

MONTBLANC
W powyższym ogłoszeniu jest błędów ortograficznych.

Nazwisko: _____
Adres: _____
Proszę zachować ten kupon wraz z wynikami następnego ogłoszenia (Nr. 2-9) otrzymać bezpłatnie w każdym lepszym składzie przyborów piśmiennych.

Jeżeli się obdarowuje miłego przyjaciela lub znajomego należy wybrać Montblanc! typ pióra wiecznego na rok 1931

gdyż świadczy to o nowoczesnym sposobie myślenia i znajomości najnowszych zdobyczy techniki.

Wszystcy są zachwyceni jego zaletami! Jedno naciśnięcie i już napelniony. Cztery patenty światowe zgłoszone.

Żł. 48.50 60.- 76.- 97.-

Warunki można w którym znajduje się niniejsze ogłoszenie.

Komunikacja autobusowa
Łódź—Piotrków
Autobusy na powyższej linii odchodzi do Piotrkowa o każdej pełnej godzinie począwszy od 8 rano do 20 wieczór z Dworca Południowego przy ul. Wólczańskiej Nr. 232, dojazd tramwajem 14. Czas przejazdu 1 godz. 30 min.

PRZED ZAKUPEM LAMP elektrycznych
proszę obejrzeć wyroby fabryki
M. BURAKOWSKI
Skład Piotrkowska 37. Tel. 121-25.
Wielki wybór. Ceny przystępne.

Konsumentom Elektrowni na spłaty ratami miesięcznymi
SZKOŁA KOSMETYCZNA Zatwier. przez Min. Spraw Wewnętrznych
A. RYDEL
Cegielniana 19, tel. 169-92. — Zapisy codziennie

Meble
Specjalnie luksusowe, sypialne pokoje, po konkurencyjnych cenach i na dogodnych warunkach do nabycia
w Zakładzie meblowym
Piotrkowska 44. — w podwórzu
A. Karkuś.

Gruźlica Uleczalna
Największe powagi lekarskie uznają pełną skuteczność leczniczą tabletek O. H. E. nawet w ostatnim stadium choroby. Lekarstwo to stanowiące najwybitniejszą zdobycz nowoczesnej medycyny nabyć można w Polsce:
Instytut przyrodo-leczniczy „SANA”, Katowice ul. Wojewódzka 26a, tel. 590.
Informacje i prospekty na żądanie wysyłamy bezpłatnie.

Patentowane Świece Nagrobkowe „POLO”
z kłosem
METALOWO-BAWELNIANYM
prawnie zastrzeżonym
100% przewyższają jakością wszystkie dotychczasowe.
Żądać wszędzie.
Fabryka świec „POLO”
Warszawa

slawa institut cosmetique
Łódź, Piotrkowska 175, parter, m. 9. Tel. 1.3876
prowadzony przez absolwentkę
„Académie Scientifique de Beauté” w Paryżu.
Racjonalna nowoczesna higiena urody. Masaże plastyczne i kosmetyczne twarzy i szyi. Usuwanie nadmiernej tłuszczy z podbródka i karku. Pielęgnowanie cery. Pielęgnacja włosów. Usuwanie wszelkich defektów cery. Masaże ogólne ciała Sollux d'Arsonvalizacja. Lampa kwarcowa Maquillage (dzienny i wiecz.) Godz. przyjęć od 10-2 i od 4-8

DECYZJA
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.
Obecni: Przewodniczący Wice-Prezes J. Kiszmiżjan, Sędziowie Handlowi Goldszajn i K. Kon. Sekretarz apl. D. Aspis. Dnia 26 września 1930 roku Sad Okręgowy w Łodzi w III Wydziale Handlowym na posiedzeniu publicznym rozpoznawał sprawę z podania firmy Sinderman i S-ka o odroczenie wypłat, w przedmiocie zarządzenia otwarcia postępowania układowego z mocy art. 16 i 30-37 Rozp. Prez. o zapob. upadł.
postanowili:
1) przyjąć sprawozdanie nadzorców sądowych nad firmą „B. Sinderman i S-ka” z dnia 18 września 1930 roku do zatwierdzającej wiadomości.
2) zarządzić otwarcie postępowania układowego firmy „Bronisław Sinderman i S-ka” z wierzytelcami. Decyzje niniejszą ogłosić w „Monitorze Polskim”, „Hasle Łódzkim” i „Republice”. Na koszt ogłoszeń ściągnąć od firmy „B. Sinderman i S-ka” zł. 200 (dwieście).
Na oryginalne właściwe podpisy.
Za zgodność:
St. Sekretarz (—) T. CICHECKI.

OGŁOSZENIE.
Termin sprawdzenia wierzytelności upadłości Mordki Morina odbędzie się, dnia 31 października 1930 r. o godzinie 10-ej rano w Sadzie Okręgowym w Sosnowcu. — Wierzyciele, którzy w dniu tym nie zgłoszą się nie będą dopuszczeni do ewentualnych podziałów. — Sędzia Komisarz masy upadłości Roman Krytozański. Za zgodność
Dr. Julian Kowalski, adwokat jako syndyk upadłości Sosnowiec, Targowa 8.

Kupno i sprzedaż

SPRZEDAM maszynę do pisania i biurko. Kilińskiego 105, sklep, krawcowa.

PIANINO okazynie sprzedam. Oferty sub „Pianino“ do adm. nin. pisma.

RADJOAPARATY i części, detektory, komplet od 25 zł. „Radiola“, Piotrkowska 88 tel. 105-34. Najtaniej bo w podwórzu

UBIORY męskie, damskie obuwy, swetry na wypłatę, Piotrkowska 37, III wejście, I piętro

Lokale

POKÓJ kawalerski z niekrepującym wejściem wolny, ul. Przejazd 49, m. 6.

2 POKOJE ładnie urządzone razem lub oddzielnie, telefon, winda, do wynajęcia. Narutowicza 42, m. 5.

POSZUKUJE 2 pokój z kuchnią, wygodami od Przejazdu do Placu Wolności. Dzwonić 123-67. 23

POKÓJ do wynajęcia. Piotrkowska 134, ofic. I piętro, m. 7.

POKÓJ eleg. umeblowany dwuokienny słoneczny, frontowy oddam. 6-go Sierpnia 7, m. 14, front od 2-5 pp.

DLA 1-2 panów, lub dla pracującego bezdzietnego małżeństwa pokój umeblowany. Ul. 11-go Listopada 30/34, 9-1 pp. i 8-9 w.

DO WYNAJĘCIA pokój duży, słoneczny z łazienką i telefonem. Ul. Lipowa 36, m. 8, 174-87.

NATYCHMIAST do oddania 3 pokoje z kuchnią. Wiadomość telefon 160-43.

POKÓJ lub 2 elegancko umeblowane, łazienka, możliwie z utrzymaniem oddam. Kilińskiego 30, m. 21.

SŁONECZNY pokój umeblowany do wynajęcia. Ul. Lipowa 25, m. 12.

Posady

POSZUKUJEMY. Otworzymy natychmiast w tej okolicy składnicę wysyłkową i poszukujemy zaufanego pana, obojętnie jakiego zawodu oraz miejsca zamieszkania. Dochód miesięczny zł. 800 do 1500. Czynność nie wymaga żadnego składu, podróży, czy kapitału zakładowego i uprawiać ją można jako zatrudnienie poboczne. Zgłosz. piśmienne pod nr. Br. 256 do biura ogłoszeń „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. 25

PRZYJME panienkę do teatru objazdowego do nauki. Zgłaszać się do dyrekcji teatru na Placu Krusze i Endera, vis a vis nowego kościoła w Pabjanicach. 22

WYKWALIFIKOWANA sprzedawczyni branży czekoladowo-cukierniczej od 1. 11. b. r. poszukiwana. Oferty sub „Obeznaną z różnymi fabrykatami“ do adm. niniejszego pisma. 23

SPRZEDAWCA dobrze wprowadzony w sklepach kolonialnych i cukierniczych potrzebny. Piotrkowska 182, miesz. 16.

INTELEKTUALNA osoba przyjmie posadę do niemowląt. Posiada świadectwa. Oferty do „Republiki“ pod „D. B.“

MŁODA, inteligentna Niemka (izraelitka), ze znajomością języka polskiego poszukuje posady do dziecka w lepszych żydowskich domach. Oferty sub „M. W. 1000“ do adm. „Republiki“.

POTRZEBNY pracownik fryzjerski damsko-męski. Rokicińska 10, Kinas.

POSZUKUJEMY akwizytorów obeznanych z pracą sądową i inkasa. Zgłosić się między 6-7 wiecz. codziennie. Biuro prób Manela. Piotrkowska 17, II po dworze. Zach. 52, tel. 148-79. 23

KRAWCOWEJ zdolnej z pierwszorzędym krojem poszukuje się do stałej, zupełnie samodzielnej pracy. Oferty sub „Elegancka pracownia“.

PANNA znająca szycie poszukuje posady do dziecka. Oferty do „Republiki“ sub „Panna“.

Nauka i wychowanie

STUDENTKA, wykwalifikowana nauczycielka, poszukuje lekcji i korepetycji. Dzwonić 128-43. 22

UDZIELAM lekcji polskiego języka, literatury, historii, poprawiam wymowę. Zostać można od 2-4, Zachodnia 36, m. 5, I p. front. 22

Rozmaite

RADJO Pogotowie, wł. Nachumow Pomorska 20, tel. 183-40, wszelkie zlecenia do 9 w. oraz w święta. Budowa, ładowanie, wypożyczanie, baterje, eliminatory, części.

DŹWIĘKOWY TEATR ŚWIETLNY

CASINO

Dziś wielka premiera!

Kto pragnie podziwiać daleki, nawpół dziki, a jednak tak piękny kraj ten musi obejrzeć **film Fox'a**

„ROMANS NAD RIO GRANDE”

w którym **Mary Duncan, Mona Morris, Werner Baxler** oraz **Antonio Moreno**

ośniewają grą i śpiewem.

Oryginalne meksykańskie melodie, wspaniałe sceny zwyczajowe, żywiłowe tempo akcji.

o początek seansów o godz. 4.30, 6, 8 i 10. W soboty i niedziele poranki od 12-ej do 3-ej po cenach nainiższych.

Zagubione dokum.

DNIA 20 b. m. został zgubiony kwit z lombardu Nr. 51034. Zastaw (sznur perel i złoty zegarek) został wykupiony. Uczciwy znalazca zechce rzeczy te za dużym wynagrodzeniem zwrócić, albo o ile by coś w tej sprawie wiedział, proszę dzwonić tel 191-00.

CHERYS
MYDEKO DO ZĘBÓW
PASTA-ELIKSIR
NAJSKUTECZNEJ
KONSERWUJĄ ZĘBY

Dr. med. Niewiażski
specjalista chorób skórnych wenerycznych i moczościowych
ul. Andrzeja 5
Tel. 159-40
Przyjmuje od 8-11 i od 5-9, w niedziele i święta od 9-1
Oddzielna poczekalnia dla pan

Dr. med. GROSGLIK
Choroby skórne i weneryczne.
Instytut Röntgen leczniczy i światłolecznicy.
Lampa kwarcowa
Godz. przyjęć 4-7
Al. Kościuski 27-4
Tel. 151-78

Dr. med. N. HALTRECHT
Chor. skórne i weneryczne.
Piotrkowska 10
Przyjm. 8-3 i 8-9 wiecz. W niedziele i święta 9-1.

Dr. Z Dadyner
UROLOG
powrócił
Choroby nerek pęcherza i dróg moczowych.
Piramowicza 2
(daw. Olgińska)
tel. 148-95.
Godziny przyjęć od 8-10 i od 6-9

Dr. med. Łagunowski
specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczościowych
Piotrkowska 70
(róg Traugutta)
tel. 181-83
Przyjmuje od 8.30 do 1.30 rano, od 1 do 2.30 pp., od 6 do 8.30 w., w niedziele i święta od 10-1-ej. Oddzielna poczekalnia dla pan

Lekarz - dentysta B. NUSBAUMOWA
Piotrkowska 51
tel. 121-23
Godziny przyjęć od 3-7 wieczór.

NAUKA BIUROWOŚCI systemem nowoczesnym. **Buchalterja**, arytmetyka handlowa, kontokorenty, korespondencja handl., stenografia (polsko-niemiecka) pisanie na maszynie, uczy szybko Narutowicza 35

Oslabienie
blednicę
leczy
Hemogen
oryginalny
tylko z firmy
Klawe

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. Godziny przyjęć Redakcji 6-7 po poł. Telefon Administracji 1-22-14. Tel. Redakcji: 1-27-24, 1-36-43, 1-36-44, 1-89-00. Tłocznia: 1-80-80.

Prenumerata „II. Republiki” Ogłoszenia:

ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł. 5,60 za odnośnienie do domu 40 gr., z przesyłką pocztową w kraju zł. 6,50, zagranicą zł. 10. „Express” „Republika” wraz z odnośnieniem 8,60 złotych.

ZWYCZAJNE: 12 gr. za wiersz milimetry (na stronie 10-szpalt)
W TEKSCIE: 50 gr. za wiersz milimetry (na stronie 4-szpalt)
NA STR. 1-ej zł. 2.- za wiersz milimetry (na stronie 4-szpalt)
zagranczne o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Zamiejscowe o 50 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada
Ogłoszenia specjalne o 50 proc. drożej. Drobne 15 gr. — Najmniejsze zł. 1,50 poszuk. pracy
10 groszy najmniejsze zł. 1,20. Ogłoszenia adwokatów ryczałtem 25 zł. (na str. 10-11)

Śluzne reklamacje będą uwzględniane, o ile wniesione będą najpóźniej w ciągu tygodnia od ukazania się pierwszego ogłoszenia, lub niezwłocznie po ukazaniu się drugiego z rzędu ogłoszenia tej samej treści co pierwsze. Oznaki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu z płatności lub powtórzenia ogłoszenia.

Wydawca: Wydawnictwo „Republika”, sp. z ogr. odp. Redaktor odpow. Wacław Smólski. W druk. „Republiki”, sp. z ogr. odp. w Łodzi, Piotrkowska 49 i 64.